

HEIS MONTØREN

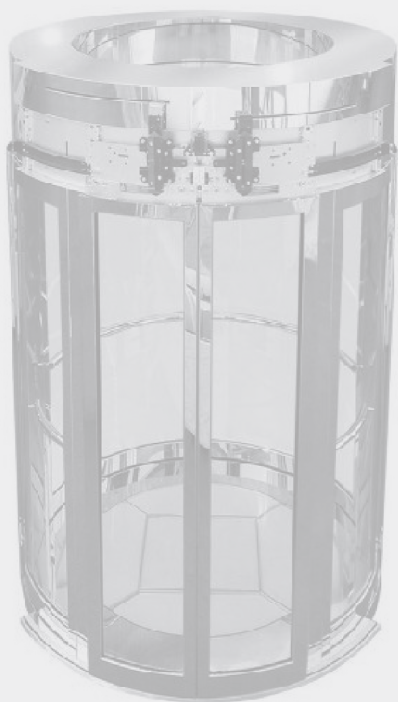
▼ Nr. 3—2009 Årgang 41 ▲

Medlemsblad for Heismontørenes Fagforening

Innhold

Leder'n har ordet	1-2
HMF avdelinger/klubber	3-6
Hovedtillitsvalgt i Schindler fikk sparken	7-10
Jenter i bil og elektro	11-15
Forsvar forskriften om	
krav til kvalifikasjoner	15
Nordisk heiskonferanse	16
El- og ITs Utdanningskonferanse	17-18
Begynnende klasserørelse i Tyskland	18-19
Sindicato de la Elevación	20
Uri Avnery	21
Gush Shalom	22-23
Goldstone-bomben	24-26
Sammendrag av FN-rapporten	27
Offiser Gærup OLJ	28
Takk til Kirsten Ellingsen	29
Oslos eldste personheis	30-31
Fylde fikk skylda	32
Fra sjakta	33

Fritidsaktiviteter for HMF-medlemmer

Aktiviteter i Oslo

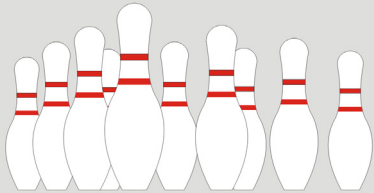

Det vil bli startet paintball-lag for alle ansatte i heisbedrifter. Målet med å spille paintball er å ha det morsomt, sosialt og stille lag. Om det vises nok interesse vil vi prøve å reise på turnering, arrangeringer med overnatting og kanskje t.o.m. en paintball-turnering for heisbedrifter.

For mer info kontakt:
Sondre tlf: 415 632 39
E-post: sondre_trial@hotmail.com

Bowling

og sosialt samvær for
HMF-pensjonister
hver mandag
kl. 11.00

på Veitvetsenteret i Oslo
Spørsmål?
Kontakt Jan, tlf: 64 93 24 81

Aktiviteter i Østfold

SVØMMING

hver torsdag kl. 19.00
for HMF-medlemmer

Kongstenhallen
i Fredrikstad

**Svømming, badstue,
prat og kaffe i kantine**

Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

INNEBANDY

hver onsdag kl. 15.30
for HMF-medlemmer

Kråkerøy
Ungdomsskole
- Fredrikstad

**Ta med
innebandykølle**

Ved spørsmål:
Hans Henrik Staaf 951 91 553

HEISMONTØREN

Redaktør: Geir Løkke

I redaksjonen: Tor Erik Lundberg,
Dan Terje Rønning, Bengt-Olof Andersson
og Bjørn Tore Egeberg

Forsidebildet: Geir Løkke

Nr. 3 – oktober 2009

Redaksjonell adresse:
HEISMONTØREN
Schweigaards gate 34 f, oppgang 2
0191 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: foreninga@heis.no

Årgang 41

Layout og foto: Redaksjonen
Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Sats og trykktjeneste: O7 Gruppen AS, Oslo
Opplag: 1100
Redaksjonen er avsluttet 26. oktober 2009
Neste nummer: januar 2010
Neste deadline: 1. januar 2010

Leder av HMF, Rune Larsen

Stemmene er gitt og Rød/Grønt ble gitt ny tillit til å «lede» landet. Det er å håpe at vi ikke blir forledet i en retning som forverrer arbeidsfolks rettigheter eller i en retning som gjør klasseskillene større, ei heller i en retning hvor fattigdommen ikke får mye oppmerksomhet og aktive handlinger for å få bukt med problemet i verdens beste land å bo i!

NAV og regjeringen setter nok en gang søkelyset på sjukefravær og sjukelønnsordningen. Begge vil de ha sjuke folk i arbeid. Vi har høy sysselsetting, og med press på at sjuke folk skal i arbeid, noe NAV betrakter som bruk av restarbeidsevne, så er det underlig at de ikke skjønner at sjukefraværet også er større. Men de har vel en bakenforliggende agenda, nemlig å angripe sjukelønnsordninga nok en gang. Vi må ikke bli overrasket om det kommer utspill fra NAV, Jens og Sigbjørn om angrep på dette området. Dette til tross for at økningen i sjukefraværet er ganske så åpenbart, det at sjuke folk presses ut i arbeidslivet. NAV mener at legene ikke er troverdige i sine diagnoser, og har til tider ingen skrupler med å overprøve og tilsidesette fastlegers diagnoser.

Finansminister Sigbjørn Johnsen sa i sitt første intervju etter at ministerposten ble kjent 19. oktober at kostnadene på sjuke/trygdefravær må ned, men at saken er sammensatt og omfattende. Sammensatt og omfattende var en mager trøst, for vi hører hvor han vil! Det «Brutale arbeidsliv» vil fortsatt ha press på sjukelønnsordningen når NAV oppfatter, og til tider framstiller, det som at alle sjuke og trygdede er unnasluntrere, slabbedasker og «lissom-sjuke». Dette når de ivrer etter å hause opp en sak om dette nok engang uten å framstille sammenhengen mellom høy sysselsetting, sjuke folk i arbeid og at det forekommer sjukefravær i arbeidslivet! Om NAV og regjeringen ikke trur at arbeidsfolk er plaget nok av sjukdom og nedsatt arbeidsførhet, bør de muligens prøve seg i et hardt arbeidsliv ute på eksempelvis: Kald vinter på et åpent nybygg, jobb på et sjukehus eller sjuke-/aldershjem eller politiets omfattende arbeidsoppgaver ute i felten. Da er nok lengselen til varme kontorer med gode kontorstol, ikledd penstasen, veldig stor igjen etter svært kort tid. Men dette handler om å kunne forestille seg realitetene der ute i arbeidslivet, ikke synse om menneskers sjukdom, slitasjer og skader i arbeidslivet, som om vi til stadig må minnes om at vi er misbrukere av en ordning fordi de

aller fleste av ikke kan noe for sjukdom og skader fra arbeidslivet!

Den som i siste tid har omtalt de svake og sjuke mest nedverdiggende om arbeidsevne er AP's Bjarne Håkon Hansen, da han uttalte at; «det å komme sæ i og på jobb, handla bare om å stå opp om morran!»

Når en ikke har evnen til å sette seg inn i hvordan det er å bli sjuk, redusert eller ikke lenger har arbeidsevne, så skulle ingen hatt lov å håndtere mennesker hos NAV, Finansminister, Helseminister eller andre «forståsegpåere»! Derfor har vi en gruppe i samfunnet som blir kalt leger, og en gruppe som blir kalt forskere. Disse vet mye om sjukdom, arbeidsskader og et hardt, brutalt arbeidsliv som kommer av høy produktivitet.

Vi få håpe vi ikke blir «forledet» inn i nok en periode med EU-direktiver som tres nedover ørene våre uten folkedebatt, og at vi ikke får direktiver innført på samme arrogant og kynisk måte som tjenstedirektivet ble.

Jeg har en del ganger stilt meg spørsmålet om hva vi skal med den politiske høyresida, når vi har en slik ledelse som dagens Arbeiderparti!

Det er vel på høy tid at vi starter en debatt om EØS/EU og EU-direktivene som innføres i Norge, og konsekvensene av dem nå, men ikke minst konsekvenser framover i tid når vi tenker for våre barn og barnebarn!

Vi er i en fase nok en gang med høringsrunder og forslag til kvalifikasjonsforskrifter for elektrofagarbeidere i landet. Den skikkelig gode og ryddige løsningen het kongelig resolusjon – Kgl. res. Etter dette ble den hetende FKE. Nå er forslaget at den skal hete FOE, forskrifter omhandlende elektroforetak. Altså er forslaget om at elektrofagarbeider ikke skal omtales i forskriftens navn!!

Det er avholdt en stor landsomfattende konferanse på Gardermoen om temaet, i regi av EL&IT forbundet. En god og nyttig konferanse hvor vi fikk debattert mye fra de nye foreslåtte

▷ tekstene og betydningene av dem og det vi mener er store mangler. En enstemmig uttalelse ble vedtatt ved konferansens siste dag.

DSB – Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, var på konferansen som innledere. De forvalter kvalifikasjonsforskriften for elektrofagarbeidere i dag, og er underlagt Justisdepartementet. Det pussige er at DSB og Justisdep. tilsynelatende er enige om et pussig begrep om faste ansatte i elektroforetaket, om at det kan hete «Ansettelseslignende forhold»?

Hva er dette for et forhold? Og hvorfor skal de uthule ordinære ansettelsesforhold som er svært viktig på mange områder? HMS og Internkontroll gis mye mer oppmerksomhet i nye tekstforslag sammen med større fokus på faglig ansvarlige i elektroforetaket.

Det tyder på at det er noen «runder» igjen som følge av synspunktene fra konferansen på Gardermoen.

PDA-synspunktene og erfaringene er i ferd med å nå et «høydepunkt» om dagen. Tillitsvalgt i Schindler Sverige ble avskjediget som følge av avvik fra PDA, timeseddel og loggbok. Det hele kunne vært ordnet på en lett måte, da Schindler hadde sendt en faktura som var feil. Kunden og montør/tillitsvalgt fant raskt ut at denne faktura var feil, men det var da hele saken eskalerte fra bedriftens side.

Denne saken har stor interesse for også oss i Norge som benytter dette pålagte elektroniske verktøy fra konsernene. Utskrifter fra elektronisk brukerverktøy er benyttet fra bedriften. Reberklubben og HMF følger saken og utviklingen og knytter med dette også gode kontakter over grensene. Denne saken ble også tatt opp på Nordisk Heiskonferanse i København, og den vakte stor interesse.

Hva slags arbeidshverdag skal vi akseptere? Vi må med denne saken være klar over at vi alle overvåkes og kontrol-

leres med det elektroniske verktøy vi bruker i arbeidshverdagen. Saker som denne i Schindler Sverige har mange av oss til nå bare snakka om og spekulert i. Nå er det et faktum!

Det er nå godt kjent i bransjen at KONE skal overta heiser, rulletrapper og rullefortau på Gardermoen. I lokalavtalene til flere av klubbene er dette arbeidsoppgaver som vi utfører i vårt daglige arbeid. KONE har valgt å skille ut rulletrapp fra sin ordinære heisvirksomhet i Oslo, men de som jobber i KONE-rulletrapp har ingen avtale eller overenskomst å forholde seg til. (pr. i dag 20. oktober 2009) Klubben i Kone (heis) har i en lengre periode søkt en løsning på ordnede forhold med de som i dag jobber med rulletrapp, og selvfølgelig intensivert dette punktet da KONE skal overta OSL og at det der skal jobbes sammen på Gardermoen 50 rulletrapper, 7 rullefortau og over 80 heiser.

Avslutningsvis vil HMF ønske Kirsten Ellingsen på HBU/OPPHEI en herlig pensjonisttilværelse. Avslutningsdagen med henne var veldig vemodig, men vi håper vi gjorde den bra for Kirsten.

HMF gratulerer også DEFAC TO med vel overståtte 20 år som veldig gode samarbeidskamerater i fagbevegelsen og samfunnet generelt. Det var en veldig bra jubileumsfeiring med Defactos siste rapport om «det harde arbeidslivet» og en dag fylt med godt innhold og nyttige opplysninger rundt konsulentrapporter hvor personer som blir utsatt for dette ikke har noe juridisk mulighet til kontradiksjon (slå tilbake på påstander). De er regelrett satt rettsløse, og dette må jo være i strid med norsk rettsvesen og arbeidsrettens formål om partsuttalelser før domsavslutning omhandlende enkeltpersoner.

Sum av summarum betyr det at vi alle vil ha en aktiv høst/vinter som fagforening i sammen med andre fagforeninger i mange saker! ■

Østfoldavdelingen

Tor Erik Lundberg

Det har ikke vært stor aktivitet i Østfoldavdelingen siste periode, foruten sommerfesten og gokartkjøring i juni måned.

Det ser fortsatt ut til at bedriftene har nok å gjøre i tiden fremover. Noen stor-kunder har byttet firma, men arbeids-

mengden er der ennå. Skulle det bli for ille får heller montørene følge etter.

Otis Moss har en nyansatt som kommer fra Norheis, som tidligere jobbet i Otis Oslo.

Nye Access har som kjent gått konkurs. Meg bekjent så har disse flyttet over til Elevator.

Avdelingen gjentar ikke suksessen fra i fjor, og deltar ikke på årets heiscup i Ålesund. Kanskje vi kommer sterkere

tilbake neste år, ettersom flere av oss fortsatt ligger i hardtrening i form av innebandy. Reberklubben starter også opp med svømming i Kongstenhallen hver torsdag. De andre klubbene er velkomne til å delta for å holde svømmekunnskapene oppe gjennom vinterhalvåret.

Minner om HMFs halvårsmøte den 16. november 2009. Vi deltar med internett-overføring fra Peppes Pizza i Fredrikstad fra kl 15.30. Møt opp!

Kone-klubben

Roar Enerly, klubbleder

Det lir mot frost og kaldere vær, og verdensøkonomien er på vei opp av grøfta uten at det nødvendigvis hjelper på arbeidsløsheten. Ca. 10 % ledighet i EU er for høyt og sier noe om hvem som tar regninga! EUs bemanningsdirektiv som snart skal implementeres i Norge kan bli spennende lesning i forhold til debatten rundt lønns- og arbeidsvilkår ved innleie, og for utenlandske gjestarbeidere. De fleste overenskomster blir også berørt da disse skal tilpasses dette direktivet for å gi bemanningsforetakene større armslag.

Irlands ja til Lisboa-traktaten og Islands rungende ja til EU-søknad bringer oss vel også nærmere en EU-diskusjon her hjemme. Jens og Jonas ser vel en mulighet her og utsetter nok ikke et eneste direktiv eller bruker vetoretten. Når høyreorienterte prosjekter overlever og flyter fritt i den rødgrønne alliansen spøker det for sosialdemokratiets sjel.

Nye koster i KONE-ledelsen har begynt på ryddejobben etter toppåret 2008, og når man ser hva som ligger igjen i kjølvannet etter Skram & co blir vel heller ikke Starlift noe annet enn en døgnflue!

På KONE AS går lokale forhandlinger mot en avsluttende protokoll uten at vi ser de helt store tillegg. Arbeidet går i same tempo som før, ingen oppmunt-ring til å stå på. Konsernledelsen holder sin klamme hand om lommeboka, skylder på krisa og sier 1-2 % i opp-

gjør. Fint med noe å skylde på når egen pengebinge holder på å sprekke; 10 % verdiøkning på KONEs aksjekurs bare i juni sier vel en del om hvor høyt eiere sikter. Når utbyttetakten til eier også er forholdsvis høy kan det ikke være annet enn flaut å tilby sine ansatte noe annet enn smuler å meske seg med til jul !:)

KONEs volumer og markedsandeler gjør sitt til at vi unngår permitteringer og antakelig snakker ansettelse. Det ligger mange reparasjonsjobber på vent og ordreinngangen er fortsatt høy. Det skulle overraske meg stort om ikke KONE AS får sin andel av Bjørvika (Barcode). Presset er derfor fortsatt stort og dette gir store muligheter for variasjon mellom nyanlegg, modernisering og servicearbeid. Etterslep på kurs- og etterutdanning synliggjør også behov for økt bemanning.

Når bedrift og klubb nå har en intensjon om to klasser ved Opphei neste år, kunne lærlingeinntaket vært noe høyere. Eldrebølgen gjør sitt til at avgangskulene blir forholdsvis store, og når markedet snur kan det fort bli mangel på fagarbeidere. Det er vel bare å ønske Marlene lykke til med lærlingplass og kjempe for at antallet lærlinger neste år øker betydelig i hele bransjen.

På tide at bransjen deltar i VM i yrkesfag som i 2011 går i London. Årets VM ble arrangert i Calgary med 900 deltakere fra 51 land i 45 yrkesgrener, Norge tok to medaljer og kom på 19 plass totalt. Overtakelse av OSL-Gardermoen i januar kan vel også bli en spennende opplevelse for vår Romeriksavdeling som ble etablert i sin tid for nettopp å ta dette anlegget/oppdraget.

At KONE klarer å utvide sin serviceportefølje med signalanlegg som OSL-Gardermoen skal de aktuelle ha honnør for, i Schindler letes det vel fortsatt etter svar på hva som gikk galt!

Høstens revidering av teknisk forskrift, forskrift for elektrofagfolk og arbeidsmiljølov gjør det ikke bare nødvendig med bransjesamarbeid men også tverrfaglig samarbeid i hele EL & IT-forbundet. Det nye her er lavfartsheis som en del av ny installasjon i boligsegmentet (TEK) og oppsplitting av faglige miljøer uten noe krav til faste ansettelse i forskrift for elektrofagfolk.

En felles plattform i EL & IT mot forskriftsendringer gir vel også muligheter for å stresse HLF litt ekstra ved de sentrale forhandlinger til våren. HMFs årsmøter må stake ut en aktuell kurs.

Elektrobransjens diskusjoner ang. flåtestyring, GPS-sporing og elektronisk kjørebok blir også interessant å følge med på som en parallell til vår egen PDA-diskusjon.

Noen nødvendige grep er gjort i forhold til montørklubbens pensjonsfond. Overføringer fra HMFs ordning i VITAL ga god drahjelp, samtidig som det har vært en positiv trend på avkastning i hele 2009.

Montørklubbens årsmøte 2010 er satt til 19. mars og hotell Opera i Oslo er valgt som sted. Pengebingen gir rom for et reelt treff. Det blir tur! Forslag på egnede plasser sendes klubbstyret.

God jul!

Melbyeklubb

Steffen C. Yttervik, klubbleder

Det har skjedd noen forandringer i Melbye Heisservice AS. Det har vært et generasjonsskifte, påfylling av lærlinger samt tilbakekommende og nye arbeidskollegaer. Noe av oss gamle står igjen (Sier jeg på 25år), men klubben er styrket og interessen for å delta i fellesskapet er større enn på lang tid.

Mye er som før, både av det positive og det negative. Som andre klubber har vi våre saker å jobbe med, og med disse og

de nye endringene i arbeidsstokken går Melbyeklubben en spennende og utfordrende tid i møte.

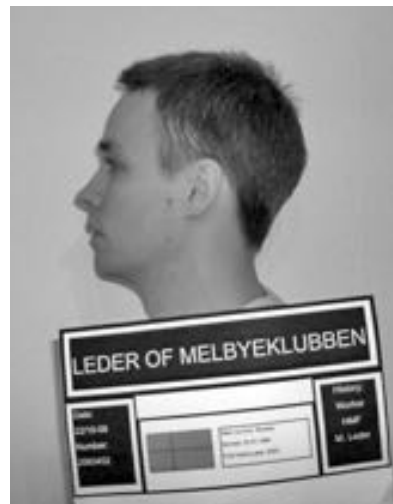
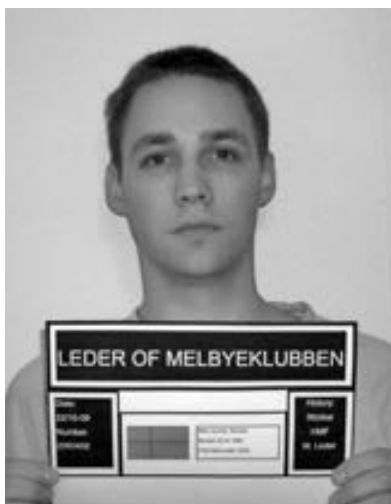
Melbyeklubben er for første gang med på Heiscupen og den skal vi uten tvil tape med stil.

Som klubbleder og styremedlem med ungdomsvern i foreningen savner jeg et bedre samarbeid mellom oss småklubber. Problemene man opplever og må takle som liten klubb samt løsningene er ikke alltid i samsvar med det de store klubbene

kan oppleve og ikke minst prestere. Erfaringer må deles.

Fra klubben skal det hilses til Bjørnar, vår hardnakkede hjelper som i disse dager gjennomgår operasjoner som følger av heisulykken for en god tid tilbake. All ære gis til Bjørnar som har kjempet seg tilbake og fortsetter kampen for å bli heismontør. Stå på Bjørnar!

Hilsen en fornyet og styrket Melbyeklubb

Uniheisklubben

Eivind S Solsvik, klubbleder

I Uniheis har vi hatt noen travle år på ny-montasjefronten, men det ser nå ut til at ting roer seg veldig. Vi har to heiser som skal ferdigstilles i disse dager. Etter disse er det full stopp på nyanlegg. Forhåpentligvis dukker det opp noe utover vinteren, men foreløpig har vi nok å gjøre på service og reparasjonsjobber.

Nå har også alle montørene, hjelpearbeiderne og lærlingen vår blitt sendt på 1-ukes kurs i Nederland som omhandlet vedlikehold av Mitsubishi Elenessa (MRL), noe som vi alle syntes var svært interessant. Kurset ble holdt på «fabrikken» i Veenendaal, der nederlenderne hadde

et testtårn som vi fikk bruke til feilsøking o.l.

Tidligere i år fikk vi også vite at Uniheis har tatt steget opp blant «de store», og meldt seg inn i Heisleverandørenes Landsforening – HLF.

Stahlklubben

Espen Milli, klubbleder

Da er sommeren forbi. Den var visst på en onsdag i år, men da var jeg i Bergen. Vi har det siste året hatt lite å gjøre, men det ser ut til å komme seg nå. Vi har vært noe utleid til Reber. I tillegg tok alle ut 2 uker ferie i første halvår.

Stahl Oslo har fått en god del service, noen ombygninger og noen anlegg. Selgerne hos oss har nå begynt å selge mer til skip igjen for å kompensere for at det er dårlig med nyanlegg på land for tiden.

Stahl Bergen har også hatt litt lite å gjøre, men det ser ut til å løsne der også. Særlig mye skipsheiser er planlagt.

Nå har vi nettopp avsluttet en personheis i aluminium og en 10-tonns vareheis til

den nye plattformen til Statoil, Gjøa. Der skal vi også montere 2 stk. 2-tonns heiser i skaftene når understellet kommer fra Korea i januar 2010.

Vi har litt diskusjon i klubben når det gjelder offshore, bl.a. fordi det har kommet et ønske fra Statoil og bedriften om at vi skal jobbe nattskift på Troll A. Argumentene er produksjon og sikkerhet. De ønsker at vi skal jobbe 2 skift, 24 timer i døgnet.

Vi må nok også belage oss på mye reiseaktivitet fremover, da det er solgt heiser i Canada, Spania, Singapore og Korea. I tillegg kommer det en god del på skipsverft rundt i Norge.

Lokale forhandlinger går trådt, da bedriften ønsker å vente til Reber er ferdig med sine forhandlinger.

Her heiser vi inn stolen fra toppen av sjakta, før maskinrom og øverste etg er satt på plass.

Tore Hansen

Vi ønsker å minnes vår kjære venn og kollega Svend Osvald Henriksen som sovnet uventet inn 9. august. Han ble 59 år og skulle ha fylt 60 år 1. november.

Det kom som et sjokk på oss som var samlet til vårt faste mandagsmøte, at vår kjære Svend hadde sovnet inn natt til søndag samme helg.

Han skulle inn i sin siste ferieuke,

Stahlklubben, Bergen

Minneord om Svend

som han skulle tilbringe hjemme med å «slappe av» som han sa.

Svend var far til tre gutter; to voksne og en attpåklatt på 6 år. Han bodde i en generasjonsbolig like ved Fløybanen sammen med sin mor. Våre tanker går til dem. Vi tenker hvilket savn de er nødt å bære.

Han var en åpen sosial type som knyttet gutta sammen. Alltid på tråden med spørsmål om det var på tide med en kaffe og litt sosial omgang.

Det var en artig opplevelse å gå rundt i gaten med han. Han kjente

alle, virket det som. Alle mulige personer, ikke bare hilste, men stoppet opp og slo av en prat. Folk virkelig trivdes i hans selskap.

Svend begynte hos oss i Stahl Bergen i 1986 etter 20 år som elektriker hos Gran. Fagbrev fikk han i 1988. Han var hele tiden engasjert i klubb- og foreningsarbeid. Svend satt flere perioder i styret i både klubb og forening lokalt.

Når Svend utalte seg var det med fornuft og tyngde. Han hadde også en stor rettferdighetssans som vi i gjengen vil ta med oss videre.

Reberklubben

Tor Erik Lundberg, styremedlem

Nyansettelser og arbeidssituasjonen.

Arbeidssituasjonen er slik at det er nok å gjøre ut året. Servicepotefølgen endrer seg mye om dagen og vi har ennå ikke oversikt over hvordan dette vil se ut til slutt. Men vi registrerer at bedriften ikke har svart på forespørsel fra kunde om ny heis, så da kan det jo ikke være så veldig galt. Øystein Jevnaker er nyansatt i Trondheimsavdelingen.

Klubben gratulerer følgende læringer som har avlagt fagprøve i løpet av året: Ole Morten Pedersen, Knut Isaksen, Vegard Hoel, Kenneth Alund, Aleksander G. Norr, Christian Knudsen, Roy Andre Brovold, Joakim Jæger, Arne Johan Dahl.

Lokale forhandlinger

I skrivende stund er lokale forhandlinger ennå ikke sluttført. Klubben er blitt tilbudt kroner 8,- inklusiv sentralt tillegg. Dette er ihht til lokal avtale fra 2008 hvor konsumprisindeksen (KPI) skulle legges til grunn ved årets oppgjør dersom det ikke ble produktivitetsforbedringer i neste periode. Prestigningen i samfunnet var fra mai 2008 til mai 2009 på 3 % i følge statistisk sentralbyrå. Om klubben og bedriften har oppfylt sin del av avtalen i forhold til produktivitetsavtalen er vel et diskusjonsspørsmål. Etterbetaling skal skje fra 15. mai på lokalt tillegg og 1. april 2009 på det sentrale tillegg.

I tillegg er det enighet om å videreføre avtalen om kr 1.000,- for kompensasjon for beskatning på mobiltelefon.

Det er også enighet om å øke budsjettet til hovedtillitsmann (HTO) og hovedverneombud (HVO) tilsvarende lønnsøkning.

Den store uenigheten dreier seg nå om reforhandling av kilometeravtalen. Bedriftens tilbud så langt i forhandlingene ble raskt avslått av de tillitsvalgte rundt om i landet.

Med en ny avtale ønsker klubben å utjevne forskjellen mellom avdelingene, og mellom montasje og service.

I dag er det til sammen ca. 200 montører som kjører bil i bedriftens tjeneste. Av disse er det ca. 55 montører som stiller med egen privatbil. Biler som bedriften (konsernet) for tiden tilbyr er Opel Vivaro og Opel Combo. Valg av sistnevnte bil viser vel også hvorfor mange ønsker en bedre privatbilavtale. Skattemyndigheten har også begynt å slå ned på det de kaller sporadisk kjøring. Det vil si at du ikke kan benytte bilen til å kjøre innom butikken eller barnhagen på vei til/fra jobb uten å risikere å bli beskattet av dette. Vi vet heller ikke hvilke fremtidige endringer som vil komme fra skattemyndighetene.

Sverigesaken

En annen sak som klubben har jobbet mye med i det siste er oppsigelsen av hovedtillitsmann i Schindler – Sverige. (Se egen artikkel.)

Dette er en sak som har opprørt mange, særlig med det usakelige grunnlaget han har fått sparken på, og hvor

PDA er brukt som bevis. Schindler AB (Sverige) påstår at avskjeden ikke har noe å gjøre med at han er hovedtillitsmann.

Som ytterlige bevis er det brukt utskrift fra mobiltelefon, kjørebok og maskinromslogg.

Selv om vår direktør sier at en oppsigelse på dette grunnlag aldri kunne skjedd i Norge føler man seg ikke helt trygg. Hans sjef, områdeleder Thomas Ewert (leder for de nordiske land og Baltikum), sier at grunnlaget for avskjeden i Sverige er helt kurant. Ansatte i Tyskland har blitt sagt opp på samme grunnlag.

Vi jobber for det samme konsern og benytter det samme verktøyet for tilmelding. Allikevel vil vi oppfordre alle medlemmer til å holde diskusjonen oppe, med tanke på hvordan dette verktøyet har blitt brukt mot Olli Koivunen. I følge vår lokale PDA-avtale er det full mulighet til å gå tilbake til den gode gamle papirutgaven!

Reber-konferanse

Årets Reber-konferanse (halvårsmøte) avholdes på Linne Hotell den 26. og 27. november. Avdelingene kan stille med en mann pr. 10 medlemmer. Forslag må være inne til hovedstyret innen 10. november. Innkalling sendes ut.

Hovedtillitsvalgt i Schindler Sverige ble avskjediget/fikk sparken!

Fagforeningsknusing med nye hjelpemidler.

Ledelsen i Schindler Sverige har fabrikkert anklager mot hovedtillitsvalgt Olli Koivunen som dekkoperasjon for å skjule sin egen udugelighet og oppførsel mot ansatte og bedriftens kunder. Ollis adferd mener de gir grunnlag for avskjedigelse. Dette er ikke annet enn et rått forsøk på å kvitte seg med en de oppfatter som brysom tillitsvalgt.

Schindlers anklage i 3 punkter:

1. **Illojalitet** mot bedriften som i hovedsak går på at han har bekreftet direkte ovenfor kunden at denne har mottatt en feilaktig faktura på ca. 4000,- kr. Denne jobben ble i virkeligheten løst ved noen minutters samtale på telefon.
2. **Har brutt arbeidsgivers tillit** ved å redigere Field Link. Ledelsen har sammenliknet utskrifter av mobiltelefon, maskinromsjournaler, kjørebok og PDA (Schindlers versjon: Field Link) og funnet ut at disse ikke stemmer overens.
3. **Har ikke utført service/vedlikehold i samsvar med bedriftens instruks.**

Olli Koivunen er 52 år. Han har vært ansatt i Schindler siden 10. august 1981 år (28 år.) Kommer opprinnelig fra Deve. Hører til avdeling i Uddevalla, men utfører det meste av arbeidet sitt i Strømstad som ligger 10 mil lenger sør. Han har aldri hørt noen klager fra kunder på utførelsen sitt arbeid eller på fakturaer. Han har de fleste heiser (ca.80 av tolt ca. 95) i Strømstad på sin service

rute og representerer på mange måter heisbransjen i denne lille byen ved den østre grensen til Norge.

Ble fratatt mobiltelefon og firmabil og sendt hjem.

Den 18. august på avdelingskontoret i Uddevalla, ble Olli møtt av viseadministrerende direktør K. Nyman og per-

sonalsjef Carl Johan Lindh som ønsket en samtale med Olli.

Han ble tatt med inn på et kontor og uten noen foranledning konfrontert med overnevnte anklager. Det ble også vist bilder fra noen serviceanlegg. Han ble videre bedt om å forklare seg. Ollis forklaring hjalp ikke stort.

«Du er fra og med nu fritatt for din arbeidspunkt i bedriften. Du kan legge fra deg mobiltelefon og nøklene til firmabilen her. Du vil bli innkalt til et møte den 28. august.»

Anklagene

Olli har utført vedlikeholdet i Strømstad på samme måte i alle år. Under tegnede har gjennomgått utskrifter av Ollis Field Link for 2008 og 2009. Disse viser at arbeidsdagen i Strømstad gir ca. 3 timers reisetid. Halvparten om morgenen og den andre halvparten på ettermiddagen. For hver service er det ført 1 times arbeid. Snittet er 4-5 forskjellige oppdrag pr. dag som igjen er en kombinasjon av vedlikehold og reparasjoner ved heisstans.

Faktura til hotellet i Strømstad

Hotellet i Strømstad har en heis som det har vært mange falske alarmer på. Olli får en CBK (callback-oppringning til Field Link fra alarmsentral) 25. mai 2009 om at heisen hadde stoppet. Olli har cirka 100 km å kjøre for å komme ned til Strømstad og han er på vei hjem. Han ringer kunden og de finner ut at det er en ny falsk alarm. Problemet er løst ved bruk av telefon. For å kvittere ut CBK må Olli skrive 15 minutter på

sin Field Link. Dette fører senere til at Schindler fakturerer kunden med ca. 4.000 kr. Når Olli kvitterer ut CBK mens han er på vei hjem, fører dette til at reisetiden som hører til serviceoppdragene, automatisk blir ført på siste oppdrag som er telefonsamtalen på 15 minutter.

Dette er et kjent problem med Field Link og er selvfølgelig også en av grunnene til at denne må redigeres hele tiden. Redigering av Field Link er noe alle service-teknikere gjør både i Sverige og Norge. Dette er også Ollis forklaring til ledelsen den 18. august.

Kunden klager på faktura og ringer opp Olli som kan bekrefte at han ikke var tilstede i Strømstad, men at de løste problemet ved bruk av telefon. Olli mente også at kunden ikke skulle behøve å betale fakturaen da dette måtte bero på en misforståelse. Det faktum at Olli bekrefter ovenfor kunden at han ikke var til stede og reparerte heisen i Strømstad blir betraktet som illojalitet ovenfor Schindler.

Når man veksler mellom service og reparasjoner er det som sagt nødvendig å redigere Field Link for å få arbeidsdagen til å se noen lunde fornuftig ut. Blir man avbrutt på service for å ta reparasjoner

hender det at serviceoppdrag blir ført opp på dagen etter. Det er og vanlig å vente med redigeringen/skrive inn på Field Link til arbeidsuken er over.

Altså anklagene i pkt. 1 og 2 blir grunnlag for å avskjedige de fleste montører i Norge og Sverige.

Den siste del av anklagen (pkt.3) var en undersøkelse på noen av Ollis heiser i Strømstad. Det var funnet skitt og materiell i maskinrom og sjaktgruve. Han ble vist bilder av dette den 18. august da han ble fratatt mobiltelefon og firmabil.

Det ene tilfellet var et maskinrom hvor det stod en del materiell som Olli forklarte var kundens eiendom og at han derfor ikke av den grunn ville fjerne dette. Schindler hadde nettopp overtatt ansvaret for vedlikeholdet. Dette var Strømstad sykehus.

Det andre tilfellet var et maskinrom som var tilgriset med olje fordi maskinen hadde så stor oljelekkasje at den faktisk kunne havarere. Olli hadde gitt beskjed til kunde og bedrift om at denne maskinen måtte skiftes ut eller repareres så fort som mulig.

På møtet i Stockholm den 27. august fikk Olli oppsigelsen i handa og ankla-

gene ble gjentatt. Klubbstyret var til stede med representanter fra ledelse og fra organisasjonene. Representanten for forbundet Roland Berg IF Metall framførte at oppsigelsen var i strid med loven om ansettelsesbeskyttelse.

Siste møte, det formelle protokollmøte ble avholdt i Schindlers lokaler utenfor Stockholm 14. september. Her ble anklagene overlevert skriftlig med underbilag. Fram til nå var alt framlagt muntlig.

Miljø og arbeidsforhold i Schindler Sverige

Heisbransjens markedsforhold i Sverige er slik at samtlige selskaper sliter med inntjeningen. Vi har tidligere hørt om eksempler på vedlikeholdskontrakter ned mot 40 kr. Da blir det ikke lett å framstå som en seriøst utøvende aktør.

Men EUs 4 friheter er i «full blomst» med tro på at markedet selv skal ivareta og garantere for seriøsitet og forventet resultat til kunder. Dette er en interessant diskusjon i seg selv; å gå nærmere inn på Sveriges og Norges markedsforhold i heisbransjen og årsaken til den store forskjellen. Dette får bli et tema i en annen artikkel.

Schindler i Sverige har hatt dårlige økonomiske resultater gjennom flere år og det er krav om betydelig forbedring fra ledelsen. Redselen for ikke å oppnå dette kan muligens forklare panikkhandling/ tiltak. Det kan vanskelig forklares hvordan man oppnår en regning på 4.000 kr. ved 15 minutters telefonsamtale, selv om man legger til reisetid.

Trussel

Til årets lønnsforhandlinger ble klubben truet med at hvis de ikke sa ifra seg retten til lønnsforhandlinger så ble Schindler tvunget til å si opp 10 mann. Klubben ville ikke oppgi retten til lønnsforhandlinger for 2009. Dette skjer mens bedriften benytter seg av kontraktører og innleide enkeltmannsforetak. Bedriften hevder de avgjør selv om de ønsker dette. Olli Koivunen og klubbstyret viste til at dette er brudd på svensk lov og at bedriften måtte forhandle med klubb om innleie av kon-

traktører. Bedriften måtte gi etter for kravet og det foregår nå forhandlinger om ytterligere oppsigelser. Den eneste som hittil har mistet jobben, er Olli.

Trynetillegg

Personalsjef Carl Johan Lindh innførte et differensiert lønssystem i 2006, hvor ledelsen bestemte hvor stort tillegg i lønn ansatte kunne motta hvis ledelsen mente de fortjente det. I Stockholms området kan forskjellen ligge mellom 3000 og 5000 kr. /mnd.

Klubbledelsen opplyser at organiserte ikke er spesielt populære i dette systemet. Mange erfarne montører har forlatt/sagt opp jobben i Schindler de siste årene.

Elektronisk overvåkning

Sentralt i denne avskjedssaken står det elektroniske verktøyet PDA. Schindlers versjon heter «Field Link» og blir fremstilt som et hjelpemiddel og effektiviseringsverktøy. Det fungerer også glimrende som et overvåkningsverktøy noe Schindler heller ikke legger skjul på da de bevisst har laget det slik at brukeren skal jobbe i «sann tid.» Alle operasjoner, begynnelse og slutt er tiltenkt å føres inn løpende med timer og minutter. Vi har og eksempler fra utlandet der arbeidsoperasjoner er tidssatt med sekunder av bedriften.

Schindlers Norm for god oppførsel: Code of conduct

Schindlerkonsernet har satt seg høye etiske mål for sin virksomhet. I den anledning er det utarbeidet regler som de ansatte forventes å følge, kalt Code of conduct. Disse er formulert i 5 prinsipper. Jeg tar kun for meg det 5. prinsippet som omhandler hvordan man skal rapportere brudd på Code of Conduct, sist oppdatert 2009 engelsk versjon.

Principle 5:

Actively help Schindler in achieving compliance with this Code of Conduct

You are not only required to abide by the Code of Conduct in your personal activity. You are likewise expected to actively support to the enforcement of this Code of Conduct and to inform

your local Legal or Human Resource Department if you become aware of violations of this Code by other Schindler employees. You may also contact the head of your KG on a personal and confidential basis.

Oversatt

Du er forpliktet til å overholde de etiske reglene i ditt daglige arbeid. Likeledes forventes det av deg at du aktivt støtter gjennomføringen av de etiske reglene og at du informerer din personalavdeling hvis du ser brudd på disse reglene av andre Schindleransatte. Du kan også ta kontakt i all fortrolighet og direkte med din direktør.

Beskyttelse av de som rapporterer

Protection of «Whistleblowers»

Employees who report potential Code of Conduct violations in good faith ("Whistleblowers") shall be protected against possible retaliation as follows:

- *Anonymous reporting of violations: in principle Whistleblowers may report possible Code of Conduct violations anonymously, e.g. by means of the Mailbox on the Schindler Intranet. Schindler, however, encourages Whistleblowers to voluntarily indicate their name, allowing Schindler to contact them in order to further clarify the issue;*
- *No discriminations against Whistleblowers: discriminatory actions (e.g. sanctions, suspension, threats, harassment) against Whistleblowers are in violation of the Code of Conduct and treated accordingly. Adequate measures shall be taken to avoid discriminatory actions against a known or perceived Whistleblower. If the Whistleblower is subject to employment-related measures in the aftermath of such whistleblowing, Corporate Human Resources (CHR) and Corporate Compliance (CPL) shall be consulted before taking such measures to assure that they are in no way negative reactions to such whistleblowing.*

Monitoring & sanctions

The Management Committee of the Schindler Group, in turn, will monitor adherence to the Code of Conduct and

will investigate alleged violations. In such an investigation every employee is required to fully disclose all pertinent facts known to him. Non-disclosure in such an investigation as well as violations of the Code of Conduct (including the acquiescence in violations by subordinates) may result in appropriate disciplinary sanctions, including dismissal.

Refer to ON 0-04420 cif. 2 (Internal Legal and Compliance Reporting Obligations) regarding the reporting of sanctions. September 2007

Ovenfor følges det opp med 2 avsnitt som forplikter bedriften å beskytte de som (Whistleblowers) angir/rapporterer andre ansatte til ledelsen om brudd på de etiske reglene.

Siste avsnitt omhandler følgene av å bryte reglene, inkludert oppsigelse. Fagforeninger er jo ikke nevnt i disse reglene. Det ser ikke ut til at hovedtillitsvalgte eller andre tillitsvalgte er regnet med som "whistleblowers" i dette prinsippet. Kan hende fordi de nettopp er valgt kollektivt av de ansatte til også å ta opp problemer og vanskelige saker åpent og direkte med ledelsen.

Epilog

Heismontører i Norge og Sverige oppfatter dette som forfølgelse av en tillitsvalgt. Ut i fra normale forhold blir det fabrikkert/satt sammen en anklage i den hensikt å kvitte seg med hovedtillitsvalgt Olli Koivunen.

Det er heller ikke en tilfeldig mellomleder som står bak anklagene, men en samlet toppledelse.

Videre er det verd å merke seg hvilke verktøy ledelsen bruker i sin bevisførsel. Det hører også med til historien at andre montører har fått en advarsel tidligere for langt mer alvorlige forhold. Altså, en forskjellsbehandling av de ansatte.

Ledelsen av Schindler Sverige likner et skrekkregime, og noe av problemet for oss tillitsvalgte så langt har vært at folk ikke tror denne historien kan være sann.

Det er ikke til å undres over at ca. 70 % av serviceteknikere har forlatt selskapet de siste 3 årene. Vi undres også på hvor mange kunder det blir igjen hvis dette fortsetter? Hvordan kan et stort internasjonalt selskap vinne kunders tillit om de ikke engang har sine egne ansattes tillit?

Da har vi bare et spørsmål til slutt når det gjelder Code of Conduct og prinsipp 5. Det går jo klart fram hvor vi skal rapportere hverandre. **Men hvor skal vi rapportere ledelsen?** ■

Elevatorkonferencen den 3. og 4. september 2009, i København tilslutter sig uttalelsen fra RS-klubben i Norge.

På vegne af Dansk El-Forbund, Arne Hansen

Til
Schindlers ledelse i Sverige
Personalsjef Carl Johan Lindh
og vise VD Klas Yman

Skien 26.08.09

Trakassering av vår kollega og hovedtillitsvalgt i Sverige, Olli Koivunen.

Vi er sjokkert over den behandling som vår kollega og ordførande for montørene i Schindler Sverige, Olli Koivunen, har fått av sin bedriftsledelse.

Da undertegnede forsøkte å komme i kontakt med Olli etter ferie, viste det seg at han hadde blitt fratatt mobiltelefon, bilnøkler og arbeidsoppgaver den 18. august. Dette skjedde på hans lokale avdeling i Uddevalla, og ble gjort av personalsjef C.J. Lindh og vise VD K. Nyman som var på besøk i avdelingen. Det var ingen forutgående varsler for Olli om hva som ville skje denne dagen. Han ble deretter sendt hjem uten arbeidsplikt for Schindler i påvente av et møte i Stockholm med bedriften 27. august.

I løpet av samtalen den 18. august ble det gitt en muntlig begrunnelse til Olli om ledelsens beslutning. Begrunnelsen var illojalitet mot selskapet. Videre hadde bedriften sammenliknet Ollis føring av maskinromsjournaler/loggbøker og kjørebiljournal i firmabil med hans Fieldlink.

Bedriftsledelsen fant da ut at det ikke var 100 % overensstemmelse mellom disse. Det foreligger ikke noe skriftlig begrunnelse, så langt vi kjenner saken, for det vi oppfatter som en avskjedigelse av Olli. For oss er det ikke avgjørende hva bedriften spekulerer i om sakelighet for sin avgjørelse. Vi reagerer kraftig på framgangsmåten, og konsekvensen for Olli etter møtet den 18.

Vi har full tillit til våre svenske kollegers dømmekraft for å velge Olli Koivunen som deres øverste tillitsvalgt. Tillitsvalgte i Norge kjenner også Olli som en tillitsvalgt med høy integritet. Norge og Sverige har blant annet felles områdesjef, samme etiske regler, prosedyrer og styringsverktøy. Nå kjenner ikke vi detaljene i konsernets instruksjoner om personalledelse, men vi er skremt over praktiseringen.

Vår skepsis mot Fieldlink har ikke blitt mindre av denne hendelsen. Vi oppfatter det slik at systemet kan være til nytte for langt mer enn å organisere og effektivisere den faglige drift.

Tillitsvalgte i Reber Schindler ser dette som en meget dramatisk situasjon. Vi anser det også dramatisk for oss fordi konsernet skal i prinsippet ledes etter samme retningslinjer. Vi krever en beklagelse fra den svenske bedriftsledelsen, og at det umiddelbart gjenopprettes en normal arbeidssituasjon for Olli Koivunen.

På vegne av norske heismontører i Reber Schindler Heis A/S
Tor Moen, hovedtillitsvalgt

Kopi: Reber Schindler V/ Harald Torsøe
Områdeleder Tomas Ewert Berlin
Andre tillitsvalgte i Schindler gruppen.

Av TOR ERIK LUNDBERG

JENTER i sjakta

Jenter i bil og elektro

Målsetningen til prosjektet jenter i bil og elektro er 20 % kvinnelige arbeidstakere i de to bransjene innen år 2020. I dag er tre prosent av elektrikere jenter. Ser vi i vår egen bransje, så har vi for tiden fire kvinnelige heismontører / lærlinger, noe som tilsvarer ca 0,5 % av medlemmene til foreninga.

På HMF sitt årsmøte i 2007 ble følgende forslag enstemmig vedtatt:

«I heismontørfaget har det til alle tider vært en så liten kvinneandel at den kan anses å ha vært ikke eksisterende. Mitt forslag er at HMF aktivt går inn for å få flere kvinner inn i faget. Det er flaut at HMF, av alle, har hatt så få kvinner. Mulig måter å få det til på er for eksempel og aktivt reklamere ovenfor jenter til å søke på skoler og i presse. Det er også viktig at tillitsvalgte er aktivt med i jobbintervju på bedriften for å sikre seg om at kvinnelige søkere blir vurdert seriøst»

Siden den gang har andel kvinner i faget økt fra en til fire. Vi spør lederen av foreninga Rune Larsen om dette er en økning foreninga er fornøyd med, og hva foreninga har gjort og vil gjøre for å øke andel med kvinner i tiden fremover?

Antall kvinner/jenter i faget burde selvfølgelig vært høyere, og alle tillitsvalgte har blitt oppfordret til å ta dette opp med bedriftene når det er lærlinginntak. I tillegg har vi samarbeidet med OPPHEI om at de også legger vekt på jenter til faget når faget vårt presenteres på yrkesskolene. Ja, jeg mener faget og bransjen er tjent med flere jenter, og at det vil være udelt positivt!

To av jentene jobber i Otis og to jobber i Kone. Reber Schindler som var en foregangsbedrift innen å ansette kvinner til faget har ikke hatt noen kvinner i faget de siste årene. I den anledning har vi tatt en prat med personalsjefen i Reber Schindler Heis, Harald Johnsen, om hvorfor det i de

«Jenter i bil og elektro»

... heter et prosjekt som de to lærerne Ellen Møller og Inger Vagle ved Etterstad Videregående skole har vært initiativtakere til. De har fått med seg EL & IT Forbundet, Fellesforbundet, Norges Bilbransjeforbund og Telfo som støttepillere i forprosjektet. Det hele ledes av utviklingsleder i EL & IT Forbundet ved Tove Johansen. Hovedorganisasjonens fellestilltak (LO/NHO) har bevilget 250 000 kroner til gjennomføring av et forprosjekt som blant annet innebærer en kartlegging av hvordan forholdene er for jentene på skolene og i opplæringsbedriftene.

Selve prosjektet går i grove trekk ut på å samle de jentene som søker utradisjonelt på samme skole og gjerne i samme klasse. Deretter må det bygges nettverk for jentene. Sentralt i dette er undervisning om minoritetsutfordringer, endring av kjønnskulturene i opplæringsbedriftene, oppfølging og støtte til jentene og samling for å utveksle erfaringer. De har valgt de bransjene som de kjenner og ikke gape over for mye i starten. Blir dette en suksess kan andre bransjer ta del i disse erfaringer.

Les mer på:

www.jenteribiloelektro.no
og www.girlpower.no

senere år ikke har vært ansatt noen nye jenter i bedriften?

Utfordringen med å få flere jenter inn i heisfaget starter før selve ansettelsesprosessen, det er nemlig veldig få søkere til heisfaget. Jeg har mottatt og vurdert noen hundre læringsøkna-der de siste fem årene, men jeg husker kun å ha lest gjennom et par søknader fra jenter. Våre to kvinnelig ansatte har heldigvis fortsatt i bransjen og nyter begge godt av kunnskapen som ble opparbeidet under tiden som heis-montør.

Hva tror du bransjen kan gjøre for å rekruttere flere jenter til faget, og for å få de til å trives i et mannsdominert yrke?

Informasjon til elever før de tar valg om studieretning. Vi har årlig skoleklasser på besøk der vi forteller om hvilke jobb-muligheter som finnes i Reber Schindler Heis AS. På lik linje med rekruttering av kvinner til andre mannsdominerte yrker, så vil det også ta tid i heisfaget før kvinneandelen er på vei opp.

Trivsel i jobben får man mest gjen-nom indre motivasjon, dvs. at man mestrer jobben, har en viss grad av selvstendighet og at jobben gir me-ning. Dette betyr mer på lang sikt enn lønn, prestisje og at man stort sett kun omgås mannlige kolleger.

Totalt sett så har det vært seks jenter i faget i foreningas historie. De to første jobber nå henholdsvis som selger hos Reber Schindler Heis og som leder av Heisbransjens utdannings-senter. Vi har spurt noen av jentene i faget hvorfor de har valgt «utradisjonelt» og om dette er et yrke de kan anbefale for andre.

Navn: Linn Kamilla Linberg

Alder: 29

Stilling: Heismontør

Klubb: Otis

Linn Kamilla var den kvinnelige heis-montøren som prydet forsiden av for-rige nummer, og vi kommer ikke uten-om å spørre henne om akkurat dette bildet?

Bildet på forsiden av heismontøren var et prosjekt som kun var personlig, uten tanke på at det skulle brukes i heis. En venn av meg som er fotograf lurte på om jeg kunne sitte modell for han. Det at det er 50-talls inspirert var min ide. Tror ikke det var mange jenter i heis på 50-tallet. Så fikk Geir Løkke (redak-tøren i heismontøren)snusen i bildene og ville veldig gjerne bruke det. Jeg sa nei....ikke før jeg er montør i alle fall. Kort tid etter at jeg ble montør var Geir på tråden igjen...NÅ kan vi trykke bildet. Men han måtte mase litt og høre med en del andre hva de trodde reaksjonene ville bli. Det var viktig for meg at bildet ikke var bare en sånn «cover girl» greie, men ble satt i en sammenheng. Nemlig det med flere jenter inn i faget.

Hvorfor har du valgt utradisjonelt og gått inn i heismontøryrket?

Jeg startet jo veldig tradisjonelt. Gikk formgivingsfag og reklame på videre-gående. Planen var å få jobb i reklame-byrå som grafisk designer. Da jeg var ferdig på videregående stupte rekla-mebransjen. En venninne fikk jobb, men måtte flytte til Oslo. Det var opp til 12 timers arbeidsdager og kreativt press. Jeg ville ikke at jobb skulle bli det eneste jeg hadde tid til. På det tidspunktet var sønnen min liten og trengte meg mer enn jeg trengte «drømmejobben». Job-bet på to forskjellige kjente klesbutik-ker.....lovte da meg selv og aldri jobbe med bare jenter igjen..he he. Det var mye intriger og dårlige arbeidsvilkår. Den første var ikke så ille, men på den andre fikk du 100 kroner timen, uan-sett. Sjefen ville jeg skulle jobbe en hel søndag med varetelling, uten tillegg. Overtid- ingen tillegg. Da han en dag kom på jobb og sa til avdelingslederen: «Du ser ut som en prostituert i dag» og hun bare smilte forlegent og svarte:»ja, jeg gjør kanskje det» fikk jeg nok. Min lille demonstrasjon med å slutte bedret vel ikke arbeidsvilkårene, det står all-

tid noen i kø som er villige til å ta job-ben. Jeg visste jo knapt hva fagforening var. Men jeg visste da at sånne forhold kunne ikke jeg jobbe under. Så jeg snud-de helt på flisa. Kjente en heismontør og fikk mye informasjon om hvordan fagforening og arbeidet var, og ble litt nysgjerrig. Etter lang tid med grubling bestemte jeg meg for å ta elektro. Jeg gikk opp som privatist og leste hjemme. Fikk utplassering hos Schindler i flere mnd. og kjente at jeg trivdes godt med yrket. Da bestemte jeg meg, men veien ble lang etter det...

Er det et yrkesvalg du kan anbefale for andre jenter?

Ja, absolutt. Vi er 4 jenter i sjakta nå. 2 montører og 2 lærlinger, så det er jo blitt fler. Tror mange jenter ser for seg at det er en viss type jenter som kan jobbe i mannsdominerte yrker. Store, sterke butche jenter. Men det er en gammel myte. Det er litt av grunnen til at jeg til slutt gikk med på å la bildet mitt komme på trykk. Nemlig for å vise at det går an å være feminin og fortsatt jobbe i mannsdominerte yrker. Det er jo ikke til å skyve under en stol at gutta er fysisk sterkere enn meg, men det er så mange arbeidsmetoder og hjelpemidler som gjør jobben lettere i dag. Det er vel ikke en jobb for alle jenter, men det er vel ikke en jobb for alle gutter heller ...

Hva synes du er bra med faget?

Fagforeninga! Syns de bl.a. har gjort en kjempejobb med lærlinger som kommer inn i faget. De var raskt på plass med læringsamling. Der fikk vi mye god in-formasjon om historien, samholdet etc. Det er utrolig viktig, for det gjør noe med holdningen med en gang man er inne i faget. Og så liker jeg at det er så allsidig. Det er både mek. og el. Vi gjør alt fra å legge gulvbelegg til å koble.

Jenter i heisfaget er en minoritets-gruppe. Møter du mange fordommer? *Veldig lite. I alle fall åpenlyst, hva som skjer bak min rygg vet jeg jo ikke. Tror de fleste blir litt overrasket når jeg kommer på anlegget, men det ser ut som det er positivt. Etter hvert er det mange som vet om meg i byggebran-sjen, så det er vanskelig å skjule seg. Er det snakk om «heisdama» er det jo meg ... på godt og vondt ... he he. Ellers er det sånne barnslige småting som skri-*

blerier om meg på brakkedoen, enkelte som går litt over streken. Går det for langt setter jeg ned foten, men litt tåler jeg. Det er derfor det er viktig med flere jenter i faget og byggebransjen generelt. Det blir lettere å jobbe mot fordommer og diskriminering når men er fler. Er man alene blir det vanskelig å vite hva man skal akseptere og hva man skal overse. Så jeg kjenner bare på mine grenser og følger dem, men det kan være andre grenser for andre jenter. Det var jo noe snakk om at jentene i faget bør møtes innimellom, det tror jeg er en god ide. Da kan vi ta opp ting som kanskje ikke er like lett å ta opp med gutta, og bli enige om hvordan vi vil ha det.

Hva tror du må gjøres for at flere jenter skal søke seg til faget?

Informasjon. Arbeide med informasjon til jentene som går i 10.klasse og som allerede går elektro. Jeg tror dette yrkesvalget er så fjernt for dem at det ikke engang er med i vurderingen når de skal velge karriere. Det er også viktig at jenter får vite at jentene i heis er helt vanlige jenter. Jeg er ei skikkelig jente-jente etter jobb. Og så har jeg en mistanke om at det må til holdningsendringer i heis. Mange er oppriktig positive til jenter i faget, og noen er sikkert helt imot. Og så er det alle dem som sier de er for jenter i faget.....helt til jenta står der med søknaden i hånda, da vil de nok heller gå for den staute unge gutten som sikkert også blir en flott montør (men dette er bare spekulasjoner fra min side). Veien for meg var lang, jeg måtte stå på lenge. Og der må jeg gi Otis ledelsen litt skryt. På intervju i Oslo ble jeg møtt med veldig positiv holdning. Følte ikke at det at jeg var jente var noe tema, jeg ble vurdert på lik linje som guttene. Og så tok de jo inn ei jente til!

Tror du at du fortsatt jobber i faget om ti år?

Regner jo med det, men man vet jo aldri hva som skjer i fremtiden. Men at jeg er en eller annen plass i faget håper jeg jo.

Navn: Sunniva Linge Utvik

Alder: 27

Stilling: Heismontør

Klubb: Kone

Hvorfor har du valgt utradisjonelt og gått inn i heismontøryrket?

Jeg har alltid interessert meg for elektro. På ungdomskolen valgte jeg elektronikk som valgfag, lagde printkort og slikt. Det gav mersmak. Tilslutt så utviklet interessen seg og pang så jeg i sjakta.

Er det et yrkesvalg du kan anbefale for andre jenter?

Absolutt, men interessen må være der, det gjelder jenter så vel som gutter det.

Hva synes du er bra med faget?

Det er et variert fag. Man jobber på forskjellige steder, greit å begynne på nytt av og til. Og selvsagt; fagforeninga er jo der hele tiden, de støtter og står bak en. Og så er det en trygg arbeidsplass.

Jenter i heisfaget er en minoritetsgruppe, møter du mange fordommer?

JA, hele tiden. Det kan være en utfordring, men det blir bedre og bedre. Litt mer vanlig å se jenter på byggeplassen nå enn før. Men uansett om du er gutt eller jente så får heismontører gjen-nomgå.

Hva tror du må gjøres for at flere jenter skal søke seg til faget?

Det er vanskelig å si... det må ligge en viss interesse fra bunn av uansett. Det å synliggjøre at det jobber jenter i faget kan ha en virkning.

Tror du at du fortsatt jobber i faget om ti år?

Vanskelig å si... hvis jeg ikke har blitt millionær innen den tid, så skal jeg ikke se bort fra at jeg jobber og sliter enda ;)

Navn: Marlene Dreierstad

Alder: 19

Stilling: Lærling

Klubb: Kone

Hvorfor har du valgt utradisjonelt og gått inn i heismontøryrket?

Det var i 10 klasse når jeg måtte velge hvilken linje jeg skulle gå på videregående. Jeg viste at jenteyrker ikke var helt min greie. Så startet jeg å tenke på forskjellige yrker som kunne passe for meg, det var da jeg tenkte på heisfaget. Jeg valgte da Elektro. Vi ble utplassert 10 dager og jeg syntes det var et veldig interessant og spennende yrke, derfor valgte jeg å gå videre med det.

Er det et yrkesvalg du kan anbefale for andre jenter?

Ja, helt klart. Hvis du vet at jenteyrke er helt din ting og du ikke er redd for å bli møkkete eller liker f. eks. å montere ting, burde du ta en nærmere titt på dette yrket.

Hva synes du er bra med faget?

Det jeg syntes er bra er at du ikke blir sittende/stående og gjøre det samme dag ut og dag inn, det at det faktisk er variasjon fra dag til dag, og at du kanskje får noen nye utfordringer av og til.

Jenter i heisfaget er en minoritetsgruppe, møter du mange fordommer? Jeg har ikke jobbet i faget så lenge så jeg kan ikke si jeg har det.

Hva tror du må gjøres for at flere jenter skal søke seg til faget?

Det er ikke så mye markedsføring om heisfaget. Kanskje noen TV-Reklamer der hvor det er med jenter. Ungdommen nå til dags ser jo på så mye tv så jeg tror kanskje det hadde hjulpet litt.

Tror du at du fortsatt jobber i faget om ti år?

Nå liker jeg meg veldig godt i faget og jeg tror jeg fortsatt jobber i faget om 10 år. Ser ikke for meg at den meningen kommer til å endre seg på en stund nei.

Navn: Kristin Stang Grøneng

Alder: 42

Stilling: Selger hos Reber Schindler Heis AS

Forlot «sjakta»: Litt motvillig i 1996

Tidligere jobber: Jeg har jobba med heis «hele livet». Utdanna meg innen elektro- svakstrøm først, med 2 år på videregående og siden 2 år på Fag-skolen. Jobba et par år med radio og tv mens jeg var i utdanning.

Når begynte du i heisfaget?

Begynte i desember 1988 hos Pickering's Lifts. De gikk som kjent konkurs 89/90. Jeg fikk ny lærekontrakt hos Reber Schindler Heis i februar 1990.

Hvorfor har du valgt utradisjonelt og gått inn i heismontøryrket?

Jeg har egentlig aldri tenkt at jeg valgte så veldig utradisjonelt. Siden jeg tåler blod veldig dårlig, fant jeg raskt ut at helsevesenet var uaktuelt. Jobba en kort periode med barn da jeg var 17 år, også uaktuelt. Hadde en drøm om å bli radio- og TV-reparatør.

Det var i grunn veldig tilfeldig at jeg ble heismontør. Egentlig søkte jeg på jobber som serviceelektroniker da jeg var ferdig med fagskolen i 1988. Jeg var inne til noen intervju også, men det virka mest som de ville se den jenta som søkte. Kunne jo bli svart på fingra :-). Vittig, når jeg tenker tilbake. Men det var ikke særlig akkurat da, å stå der uten jobb, kun fordi jeg var jente. Jeg skaffa meg jobb i en leketøysbutikk, mens jeg søkte jobber, masse jobber! Egentlig var det litt på tull at jeg søkte som lærling hos Pickering's Lifts, men de oppfordra jenter til å søke! Så det var det som trigga meg :-). Egentlig visste jeg lite eller ingenting om heisfaget. Men når det er sagt, så trivdes jeg veldig godt i faget.

Du har ikke forlatt bransjen, men hvorfor valgte du å forlate «sjakta»? Grunnen til at jeg forlot sjakta, var at jeg og familien ville flytte fra Oslo og hjem til Kristiansand. Jeg prøvde å få jobb som montør, men det var litt snaut med jobb i Kristiansand-avdelingen akkurat da. Det var egentlig uaktuelt for meg å skifte arbeidsgiver, så da Reber søkte

etter salgsssekretær på hovedkontoret i Vennesla, benytta jeg anledningen. Nå har jeg gått «gradene» og har de siste åra jobba med tilbud og prosjektering innen modernisering.

Er du fortsatt organisert?

Jeg har vært organisert siden jeg begynte i jobb, først flere forbund i LO. Nå er jeg organisert i Parat, et YS-forbund

Trives du godt i den stillingen du har nå, eller savner du å jobbe ute i sjakta?

Jeg trives utrolig godt i jobben min. Jeg har fått anledning til å ta mer utdanning innen salg og marked, og jeg jobber med heis hver dag. Om ikke praktisk så i alle fall teoretisk :-). Dessuten reiser jeg mye, og treffer mange hyggelige folk, både i sjakta, på befaringer og i kontrakts- eller byggemøter. Jeg hadde nok ikke trivdes så bra om jeg satt på kontoret hver dag.

Er heismontørfaget er yrke du kan anbefale for andre jenter?

Absolutt! Det er et yrke med ganske store kontraster og variasjoner og som gir anledning til stor grad av selvstendighet. Dessuten er min erfaring at arbeidsmiljøet er godt og inkluderende, selv om det er mannsdominert. Arbeidet er mye mindre psykisk krevende enn i de fleste kvinnedominerte yrker. Og om en velger å forlate sjakta, så har en et sterkt og variert fagbrev, som igjen er et springbrett til mange spennende muligheter, også innen for andre bransjer.

Jenter i heisfaget er en minoritetsgruppe, har du møtt mange fordommer?

Nei, jeg har ikke det. Det har vært noen få episoder, men de fleste syns nok at det er litt tøft at ei jente har fagbrev som heismontør. Det er jo et eksklusivt fag, også blant gutta og vi (heismontører), blir nok oppfatta som litt «sære» av andre. Jeg har møtt personer som ikke helt takler jenter med teknisk inn-sikt, men det har ingenting med selve heisfaget å gjøre.

Hva tror du må gjøres for at flere jenter skal søke seg til faget?

Faget må gjøres mer kjent blant jentene. Det er mange som tror at dette er et spesielt tungt yrke, men det er det

jo ikke. Min erfaring er, at da Kari-Anne og jeg begynte i faget, ble gutta flinkere til å ta hjelpemidler i bruk. Det var lettere å ta fram talja og bæreselene når du jobba sammen med ei jente, da var det liksom lov. Nå er det heldigvis en helt annen hverdag, med mye større fokus på helse, miljø og sikkerhet enn da vi begynte. Det skader heller ikke å rekruttere jenter ved å fortelle dem om mulighetene et slikt fagbrev gir. Fagbrev som heismontør gir mange spennende muligheter!

Navn: Kari-Anne Bye Aarup

Alder: 43

Stilling: Leder ved Heis-bransjens Utdanningscenter
Forlot «sjakta»: 1998

Tidligere jobber: Lærling og heismontør i Reber Schindler Heis AS i Oslo 1987-1998

- Opplæringsleder for OPPHEI Opplæringskontor for heisfaget 1998-2004
- Overingeniør i NHK- Norsk Heis-kontroll 2004-2007
- Daglig leder i HBU- Heisbransjens Utdanningscenter 2007-

Hvorfor valgte du å velge det utradisjonelle heismontøryrket?

Jeg er tredje generasjon heismontør i familien. Teknisk interesse gjorde at jeg valgte elektro, men det var litt tilfeldigheter at jeg søkte lærlingplass i heis når jeg var ferdig med skolen.

Du har ikke forlatt bransjen, men hvorfor valgte du å forlate «sjakta»?

Jeg ønsket å bruke hele utdannelsen min – men tilfeldigheter gjorde at jeg havnet på Utdanningscenteret.

Trives du godt i den stillingen du har nå, eller savner du å jobbe ute i sjakta?

Jeg trives godt og føler at jeg jobber med kjernen av faget vårt. Det jeg savner er den følelsen jeg hadde når jeg fikk heisen til å gå etter å ha slitt for å finne feilen. Og det å bli helt ferdig med en arbeidsoppgave og legge den bak meg. I undervisning jobber jeg hele tiden med å forbedre kursene. Og det er ikke alltid så lett å være fornøyd og føle seg ferdig med en arbeidsoppgave.

Er heismontørfaget er yrke du kan anbefale for andre jenter?

Ikke alle jenter – heller ikke alle gutter for den saks skyld. Du må passe inn, være selvstendig, like å mekke/få ting til å virke, like å stå på og ta i et tak når de store komponentene skal på plass, tåle møkk på fingrene, være forberedt på å møte kolleger og kunder som ikke tror du kan jobben din.

Jenter i heisfaget er en minoritetsgruppe, har du møtt mange fordommer?

Ja. Argumenter som at man tror at jenter ikke klarer jobben fordi det er for tungt, at det er mange praktiske problemer på byggeplasser osv. Men dette er jo bare argumenter fra de som ikke ønsker jenter inn i faget og ville beholde det macho image.

Men i hverdagen møter man nysgjerrighet fra omgivelsene – og man må være forberedt på at man blir fulgt ekstra godt med. Det positive med dette er at det fører til at man skjerper seg, og sørger for å lære seg ting skikkelig.

Hva tror du må gjøres for at flere jenter skal søke seg til faget?

Bedriftene må la de slippe til, men det er per i dag ikke mange kvinnelige søkere heller. Så flere jenter inn på elektro ville også hjelpe. ■

Forsvar forskriften om krav til kvalifikasjoner for å utføre elektroarbeider!

Av Terje Skog

I dag stilles det krav, gjennom forskrift (FKE – Forskrift om Kvalifikasjoner for Elektrofagfolk), til utdanning/kvalifikasjon for å kunne utføre elektroarbeider. Elektrisitet er en av de viktigste faktorene i et moderne samfunns infrastruktur og funksjoner. Det er derfor ikke vanskelig å forstå at det trengs regulering av dette fagområdet. Elektrisitet er også farlig, både for brukere og de som arbeider med elektrisitet. Dagens forskrift har bidratt til at det er høy standard på elektriske arbeider i Norge, og at det er forholdsvis få ulykker. Men det er samtidig slik at det antall branner og ulykker som finner sted er for høyt. Målsetningen må være at kvaliteten og sikkerheten styrkes, ikke minst med bakgrunn i det store omfang og forbruk av elektrisitet som er i Norge.

Dagens forskrift svekkes med bakgrunn i europeisk standardisering
Det er mange momenter som må spille på lag for å oppnå en trygg elektrobransje. Her nevnes noen:

- God utdanning – kvalifisert arbeidskraft
- Ordnete arbeidsforhold for å unngå snarveier i konkurransen
- Seriøse bedrifter med faglig ledelse
- Gode og konkrete forskrifter som ikke overlater til bedriftene å gjøre egne tolkinger
- Offentlig og gode kontrollinstanser
- Et offentlig forvaltningssystem med fagfolk – tilsynet må styrkes

Det siste tiåret med stadig nye krav om standardisering og endringer i kontrollregimet har ført til press mot flere av disse momentene. Den fysiske kontrollen er kraftig redusert til fordel for internkontrollsystemet. Den offentlige forvaltningen har vært preget av EØS-avtalens politiske konsekvens om «fri flyt» av arbeidskraft. Dette mener vi har gått på bekostning av opprettholdelse av et nødvendig strengt kontrollregime tilpasset særlige norske forhold. Kvalifikasjoner for utenlandske arbeidere har vært underlagt lavere krav enn utdannede fagarbeidere i Norge. Gjennom dispensasjoner fra dagens forskrift samt dispensasjoner fra bestemmelser om at det i alle bedrifter skal være ansatt både installatør og fagarbeider, har dette medført en sterk etablering av bemanningsselskaper for utleie av arbeidskraft.

Nå skal forskriften endres og med det ytterligere tilpasses den linje og praksis forvaltningen har innført.

Våre krav er følgende

- Den som er ansvarlig for det arbeidet som gjøres og den som utfører arbeidet skal være ansatt i samme bedrift, altså installatør og fagarbeider.
- Inn- og utleie mellom bedrifter skal kun foregå mellom bedrifter som omfattes av forskriften (FKE), er godkjent opplæringsbedrift og har faste ansatte.
- Utenlandske arbeidere skal ha tilsvarende utdanning som norskutdannede for å kunne arbeide som elektrofagarbeider. De som ikke har avlagt fagprøve i sitt hjemland må gjennomføre det i Norge.
- Krav til kvalifikasjoner skal også gjelde for ansatte hos produsent – det er ikke tilstrekkelig med bedriftsintern opplæring.

Fra heis stilte Tor Moen, Per Arne Salo, Roar Enerly, Tore Hansen, Thommas Skoglund, Atle Johannessen, Jan Aasarmoen (EI & IT-forbundet) og Rune Larsen.

Atle Johannessen

Det ble holdt en nordisk heiskonferanse i København 3. og 4. september. Dette er en konferanse som de nordiske EI-forbundene samarbeider om; dansk EI-forbund, svensk elektrikerforbund, finsk EI-forbund og EL&IT forbundet i Norge. Island har tidligere deltatt, men uteble i år. Dette kan henge sammen med den økonomiske situasjonen på sagaøya.

Selv har jeg drevet i flere år med internasjonalt arbeid i forbindelse med Otis. Jeg har deltatt på noe som heter EWC (european works council), eller på norsk ESU (europeisk samarbeids utvalg), som jeg synes er et viktig og interessant fora. Personlig tror jeg at slike fora kommer til å bli viktigere i fremtiden da mer makt blir flyttet til Brussel.

Det var ca. 30 deltagere i år, hvorav veldig mange kom fra Danmark siden konferansen ble holdt der. Alle de store firmaene var representert og Norge stilte med 8 mann, noe vi må si oss veldig fornøyd med.

Det var lagt opp til 2 dager med tett program. Den første dagen startet vi med en gjennomgang av situasjonen i de forskjellige land. Her kom det selvfølgelig frem problemer med arbeidsmengden, spesielt på nyanlegg. Dette har ført til både oppsigelser, tidlig pen-

sjon og andre former for nedbemannings. Vi fikk bekreftet at så langt har vi vært heldige i Norge. Vi har ikke blitt så hardt rammet som de andre nordiske landene av den økonomiske krisen.

Det ble så holdt en innledning av Jørgen Juul Rasmussen som er leder av Dansk EI-forbund om det som danskene kaller vikarer og grenseoverskridende arbeid. Her var temaene sosial dumping og problemer med at overenskomster bare er lokale og bare gjelder i eget hjemland.

Han tok også opp hvordan forskjellige kulturer var en utfordring, og at land selv i Europa kunne ha veldig forskjellig organisering. Etter å ha snakket om utfordringene tok han opp mulighetene og verktøyene vi har. Rasmussen kunne nevne utstasjoneringsdirektivet, servicedirektivet, EWC og internasjonalt samarbeid. Min konklusjon er at direktivene heller er med på å tilrettelegge for sosial dumping og svekking av rettigheter, og fører til lavere lønn og færre goder som vi har kjempet for i mange år.

Den sosiale biten på kvelden ble som man må regne med i Danmark, med god mat og mye god drikke. Men etter en del konferanser klarer man å være frisk og rask, men det var et par røde øyne å se dagen etter.

Dag 2. startet med en innledning av det Danske arbeidstilsynet angående

reglene i Danmark. Jeg kommer ikke til å gå inn på dette i denne artikkelen for det var mye om regler og trolig ikke så interessant for leseren, men viktig for HMF og tillitsvalgte.

Rène Johansen fra C.O. Industri, en dansk fagforening, holdt et innlegg om internasjonalt arbeid og hva som skjer i Brussel ut fra et fagforeningsperspektiv. Fagforeningssammenslutningen som er den største i Europa innen heis er EMF (European Metal Federation). Der er de fleste fagforeninger som organiserer folk innen heis tilsluttet, i hovedsak i metallfagforeninger. De har en gruppe opprettet for en del år siden for heisbransjen som jobber med spørsmål på Europeisk nivå, som for eksempel krav til utdanning for å jobbe med heis. Dette er det få land i Europa som har. Gruppen jobber opp mot EU kommisjonen angående regler og nye forskrifter for heis.

Konferansen var veldig bra med viktige og interessante temaer. Tror nok vi som var der lærte mye, fikk mange nye kontakter og fikk utvidet nettverket vårt som vil gjøre det lettere å sørget for at reglene blir fulgt når det kommer heismontører fra de nordiske landene til Norge og jobber.

Tor Moen fikk også konferansen til å støtte Schindlermontøren i Sverige som har fått sparken. ■

EL & ITs Utdanningskonferanse om Forskrift om elektroforetak (FOE)

Bård Navrud og Steffen C. Yttervik

DAG 1

Forbundsleder Felix fortalte historien til elektrikerne med start tidlig på 1900-tallet og hvordan ulykker, branner og slurvete fagarbeid ga gjennomslag for krav om fagbrev og forskrifter. Dette ble kjempet igjennom av de skikkelige fagarbeiderne og deres involverte organisasjoner mot sjefer og deres organisasjoner. Samme situasjon som dagens.

FOE er et angrep på fagbevegelsen og det den har oppnådd. Mer ansvar og rettigheter til sjefen da forskriften FKE (Forskriften om krav til elektrofolk) og FRV (registreringsforskriften) skal bli endret til FOE (Forskriften om elektroforetak). En av konsekvensene er: *Sjefen/ den faglige ansvarlige skal få rettigheter til å avgjøre om en person er kvalifisert eller ikke til elektroarbeid, og ansettelseskravet forsvinner. Bedriftens interne rutiner og kontroll skal ivareta faglig utførelse, og da er det mindre behov for formelle faglige krav.*

De fleste vil tenke at dette går på sikkerheten og åpner for de useriøse aktørene for ikke å snakke om utleiefirmaene. Her kunne man peke på sikkerheten og bruke det som argument, men neida.

Torbjørn Hoffstad fra DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) legger fram en statistikk som gir et alvorlig bilde av Norge som brannversting og med mer ulykker enn resten av Norden.

Norge som brannversting og med flest ulykker?

At dette er riktig kan DSB bekrefte, men da har man ikke sett på faktorer som bedre innrapporteringssystem, trehus, strømforbruk, osv.

DSB er hjernen bak FOE-forskriften, og i det andre innlegget fra DSB gikk Runar Røsbekk hardt til angrep på konferansen, og uttrykker at dette har vi egentlig ikke noe med. Endringene er nødvendig for å tilpasse oss reglene fra EØS-avtalen. Med andre ord Tjenestedirektivet som ble vedtatt av stortinget 23. april 2009.

DAG 2

Denne dagen ble lagt til rette for gruppearbeid og forslag fra deltagerne. Det ble gitt en rask innføring i prosessen rundt innføring/høring av forskriften. Forsamlingen ble tildelt oppgaven med å bygge våpenarsenalet med diverse argumenter mot de verste konsekvensene i forskriftene.

Hele dagen går med til gruppearbeidet og fremføring av synspunkter og forslag om tiltak. HMF går ikke stille i korridorene og HMFs styremedlem Salo forsikrer seg om at våre synspunkter og forslag blir hørt og vurdert.

Alle argumentene blir notert som et våpenarsenal for videre arbeid mot forskriftsendringer.

DAG 3

LOs juridiske advokat fremførte en innledning om godkjenning av utenlandske arbeidere. Det er skremmende og fascinerende å høre på hva som er hensikten og hvordan disse reglene blir presset på oss. De utenlandske arbeiderne skal ikke diskrimineres, men det er greit å diskriminere de nasjonale. Dette er en del av konsekvensene ved EU og EØS reglene og hovedtanken bak dette med de 4 friheter: *Fri flyt av personer, varer, tjenester og kapital.*

Det er imponerende å høre de utenlandske arbeiderne sine rettigheter. De fire frihetene er en folkerett og det beskrives i detaljer om hvordan de ikke skal hindres, nektes eller diskrimineres og hvordan de kan kreve erstatning

7 Raske fakta:

1. Arrangør: EL & IT (HMF var godt representert med 6 medlemmer på konferansen)
2. Sted: Quality Airport Hotel Gardermoen 29. september – 1. oktober.
3. Tema: Et høringsutkast til den nye FOE (Forskrift om elektroforetak) som skal erstatte FKE (Forskrift om kvalifikasjoner for elektrofagfolk) og FRV (registreringsforskriften). Utkastet til FOE er oversendt Justis- og Politidepartementet fra DSB for å få tillatelse til å sende utkastet ut på høring.
4. Eksterne innledere var: Torbjørn Hoffstad DSB, Runar Røsbekk DSB og Anne-Lise Rolland fra LOs juridiske avdeling.
5. Alvorlighetsgrad: Svært alvorlig da det kan skade arbeidsmiljøet og tryggheten vi kjenner til i vårt arbeidsliv.
6. Hvorfor skjer det? Et av mange angrep på det norske arbeidsmiljøet som følge av EØS-avtalen og tjenestedirektivet. Reglene skal bli enklere og mer ansvar og rett skal ligge på sjefens skulder, og mindre på fagarbeider.
7. Tiltak: Informere og forberede arbeiderne, påvirke høringsutkastet og politikerne, informere folket og media, aksjoner om nødvendig.

dersom noe slikt inntreffer og rammer dem økonomisk. Mulighetene til den utenlandske arbeideren og gråsonene ved midlertidig tjenesteytelse gir de utenlandske arbeiderne store fordeler. Skremmende er det at de kan vurderes og godkjennes som fagfolk selv om de ikke har like god utdanning som våre fagarbeidere. Arbeidserfaring kan være nok til at de blir godkjent på lik linje som en med en skikkelig fagutdanning i Norge.

Sammendrag

Den nye «Tjenstedirektivet» ble som kjent vedtatt i stortinget 23. april 2009.

Formålet med tjenstedirektivet er å bidra til at det indre marked for tjenester fungerer som forutsatt i EØS-avtalen, ved å fjerne uberettigede re-

EL & ITs

Utdanningskonferanse forts.

striksjoner på retten til å yte midlertidige tjenester, og ved å sikre retten til etablering for tjenesteytere.

Dette medfører i hovedsak at det blir sett på som diskriminering å stille krav til at utenlandske arbeidere skal avlegge fagprøve. Dette kan faktisk bli sett på som brudd på en folkerett innenfor EØS.

Den nye forskriften stiller ingen krav til at den faglige ledelsen og den som utfører arbeidet trenger å være ansatt i samme virksomhet. Noe som ganske sikkert kommer til å føre til en ekspansjon i utleiemarkedet. Og flere midlertidige ansettelser kun for å håndtere perioder med mye jobb.

Begrunnelsen til hvorfor ansettelsesforhold er tatt ut av den nye forskriften er at DSB ikke mener det har noe med el – sikkerhet å gjøre. Det er ikke tatt høyde for at et godt faglig miljø på en bedrift er med på å kvalitetssikre arbeidet. Spørsmål om ansettelser hører hjemme i arbeidsmiljøloven.

Det som er en liten forbedring er at det blir stilt strengere krav til faglig ansvarlig. (tidligere han som satt på installatørpapirene). Utdannelsen skal inn under høyskolen. Det som er litt selvmotstridene er at selv om det blir stilt høyere krav til utdanning skal den avsluttende prøven bli lettere. Noe som begrunnes i en for høy strykprosent i dag. (Et sted mellom 70 og 80 prosent.)

Man kan stille seg spørsmålet om hvorfor det bare skal stilles krav til faglig ansvarlig og ikke til den som faktisk utfører jobben??

Hvilke rettigheter har vi? Hvordan kan vi stoppe dette?

Svaret er ikke endelig, men en ting er sikkert og det er at vi må kjempe på flere områder og dette er bare en av mange kamper vi må ta i sammenheng med EØS og tjenstedirektivet. ■

Begynnende klass

Utgången av det tyske valet markerer en vändpunkt i arbetarklassens trogna stöd för socialdemokratin. Att socialdemokraternas katastrofval där skulle vara betingat av något annat än de förändrade ställningstaganden socialdemokratin uppvisat i samtliga kapitalistiskt högutvecklade länder i Europa sedan ett kvarts sekel tillbaka är obestridligt. De politiska tendenser som blev tydliga i det tyske valet kan sannolikt förväntas bli allmänna för hela Europa.

Ett sådant sätt att se på det nyss avhållna tyske valet handlar självfallet dels om själva valresultatet, att socialdemokratin – som särskilt markant i Tyskland medverkat till att ta tillbaka tidigare genomförda välfärdsreformer – gått tillbaka från 34 % av väljarkåren i valet 2005 till 23 % i valet 2009, dvs tappat cirka en tredjedel av sina väljare på fyra år.

Men faktiskt inte först och främst därför, utan för att en del av socialdemokratinas förluster kunnat kanaliseras till en kraftig framryckning för det nybildade vänsterpartiet, Die Linke och att detta parti programmatiskt försvarar de reformer som vanns för folkflertalets räkning i de utvecklade kapitalistiska länderna under perioden 1945–1975 – en socialt progressiv period då den socialistiska och anti-koloniala rörelsen i global skala var på offensiven efter den avgörande segern över fascismen i andra världskriget och de forna koloniernas framgångsrika befrielsekamp.

Die Linke avvisar EU:s Lissabon-fördrag

Die Linke har ett allsidigt program för hur samhällsutvecklingen i Tyskland skall kunna vändas till något annat än dagens hopplösa sociala nedrustning. I Tyskland har mer än 100 000 sjukhussängar försvunnit under en femton års period, skolorna tillåts förfalla med klart fastställbara för-

sämrade studieresultat till följd. Den fortgående omfördelningen från fattig till rik accelereras i finanskrisens spår då väldiga summor pumpats in i spekulationsbenägna och bankrutta banker, utan tillstymmelse till krav eller garantier om positiv utveckling. Denna rent parasitära form av privatisering bygger inget samhälle, men river ned det med ökande fart. I Die Linkes kamp mot allt detta, som framträdande representanter för partiet kallar «social förbrytelse», ingår ett självklart avvisande av EU:s framlagda Lissabon-fördrag.

Die Linke ökade sin väljarandel från 8,7% i 2005 till 11,9% 2009. I politisk mening är denna förändring större än vad siffrorna i förstone antyder, därför att för första gången gjordes rejäla inbrytningar i västra Tyskland, särskilt i Ruhr-området, där partiet hamnade på ungefär riksgenomsnittet. I Ruhr, Tysklands industriella hjärta, var det den mest stridbara delen av partiet med den politiskt klarsynta, beslutsamma och säkra Sahra Wagenknecht som gick i spetsen för den framgångsrika valkampanjen.

I analyser efter valet framgår att två viktiga frågor med stor betydelse för arbetarklassens framtid haft störst betydelse för socialdemokratinas ras och Die Linkes framryckning: det i breda samhällslager hatade programmet mot de arbetslösa, Harz IV, och de oönskade och eskalerande tyska insatserna i Afghanistan-kriget.

rörelse i Tyskland

Harz IV som infördes när socialdemokratin regerade tillsammans med de gröna under Gerhard Schröders ledning innebär i praktiken att de arbetslösa efter en relativt kort period i arbetslöshet slussas över till socialvården med allt vad det betyder av omyndigförklaring och cementerad fattigdom. Denna politik innebär också stark press nedåt på fackföreningarna och därmed också på villkoren för de vilka fortsatt har ett arbete att gå till. Det upptrappade kriget i det fattiga Afghanistan handlar endast om att erövra geopolitisk kontroll med militära medel; en metod faktiskt breda lager av den tyska befolkningen med sina speciella erfarenheter av modern erövringspolitik är mer kritiska till än de flesta folk vars länder deltar där (inkluderande både Norge och Sverige).

Frågan är nu om Die Linkes ökade förtroende inom arbetarklassen kan resultera i en vändning av politiken; bort från privatiseringar, generellt ökad skattenivå som tas ut via en kraftigt tilltagen skattökningen på det översta samhällsskiktet, samhällsviktig infrastruktur i kommunernas och statens ägo, kraftigt utbyggnad av sociala satsningar i demokratiskt beslutad, samhällelig regi, etc. Allt saker Die Linke gått till val på.

För att en sådan stor och viktig målsättning skall kunna infrias krävs alldeles säkert mycket av både partiet Die Linke och arbetarklassen/fackföreningarna. För den närmast liggande tiden har främst partiet ett mycket stort ansvar för hur man hanterar de alternativ till samarbete med främst socialdemokratin som de parlamentariska situationerna automatiskt kommer att ställa efter valframgången. Partiets ledning, som vill se klara politiska positionsbyten från socialdemokratin bort från den nyliberala högerpolitik som länge präglat dess centralt bestämda linje, har här en svår balansgång att gå. Å ena sidan inte vara ovilliga att samarbeta i regeringsställning på delstatlig nivå där klara positionsby-

ten verkligen äger rum, å andra sidan väga detta mot de handlingsutrymme som såväl EU:s konstitutionellt lagfästa högerpolitik och den nuvarande tyska borgerliga förbundsregeringen lagt fast i sin överordnade styrning av ekonomi och sociala frågor. Ett är säkert, ännu mycket starka politiska krafter både inom den öppna högerpartier och den socialdemokratiska högern (i huvudsak de ledande inom SPD) har inget emot att Die Linke tar regeringsansvaret som en självklarhet i en eller annan delstat i östra Tyskland, även om man utåt i sin propaganda, för att pressa vänsterpartiet så långt ut till höger som möjligt, aldrig skulle tillstå detta förhållande öppet.

Trovärdig opposition – politisk strejk

Die Linkes ansvar att hantera sin framgång i valet handlar först och främst om vilket stöd partiet kan ge den fackliga kampen mot försämringar inom arbetsmarknad och välfärdssociala områden. I denna ytterst viktiga relation har Sahra Wagenknecht under lång tid enträget betonat vikten av att arbetarklassen/fackföreningarna i betydligt större grad än hittills utnyttjar sin direkta relation till storfinansen för att med politiska strejker som medel sätta stopp för den nyliberala agendan. Hon har samtidigt varnat det egna partiet att ingå i koalitioner med socialdemokratin när det uppenbart inte finns en minsta gemensam basis för ett samarbete som kan leda till några bestående positiva resultat.

Om man skall komma åt att ändra de politiska rambetingelser som EU och den borgerliga tyska regeringen sätter upp är det avgörande viktigt att vara ett trovärdigt oppositionsparti som kämpande fackföreningar kan hänvisa till och få stöd ifrån. Det är nämligen helt omöjligt att ens tänka sig en förändring av politiken på europeisk mellanstatlig nivå utan att fackföreningarna/arbetarklassen går i medveten

DIE LINKE.

REKOMMUNALISIERUNG DER ENERGIEVERSORGUNG
FLÄCHENDECKENDER GESETZLICHER MINDESTLOHN VON 10€!
BILDUNG FÜR ALLE - KOSTENLOS
OST-WEST UNGLEICHHEIT AUSGLEICHEN
BAHNPRIVATISIERUNG = VOLKSENTEIGNUNG
RENTENGARANTIE UND ERHÖHUNG VON 4% FÜR ALLE
GLEICHER LOHN FÜR GLEICHE ARBEIT
WEG MIT HARTZ4 UND HER MIT STÄRKEREM ARBEITSSCHUTZ
KULTURTICKET IN GANZ DEUTSCHLAND EINFÜHREN
KINDER VOR ARMUT SCHÜTZEN
WIRTSCHAFT GESTALTEN
SOZIALE SICHERHEIT: SOLIDARITÄT STATT PRIVATISIERUNG
UNO REFORMIEREN UND G8 ABSCHAFFEN
ZU TEUER? NEIN! WER 480 MILLIARDEN EURO
FÜR BANKEN AUSGIBT, KANN AUCH EINEN
SCHUTZSCHIRM FÜR DIE MENSCHEN SCHAFFEN!
„Je stärker DIE LINKE, desto sozialer das Land“

närkamp mot den faktiskt lagstiftade högerpolitiken. Inget vänsterparti hur starkt det än blir i valen kan på egen hand klara av att vända utvecklingen till samhällssatsningar för social rättvisa. Bara en verklig klassrörelse bland breda lager av arbetande förmår att ändra på den nyliberala styrning av politik och ekonomi som är EU-systemet.

Hur Die Linke och arbetarklassen/fackföreningarna i Tyskland lyckas framöver kommer att få mycket stor betydelse för hur vi i Norden kan hävda oss mot den redan färdiga agenda, EU:s tjänstedirektiv, som hotar våra tidigare framsteg inom den offentliga välfärdssektorn och på arbetsmarknaden. Till det intressanta tyska skeendet finns all anledning att återkomma. ■

Til venstre: Tillitsvakte fra SE i Madrid.. Til høyre: SE-tillitsvalgte på møte.

sindicato de la elevación **otis** www.sindicatoelevacion.org

Atle Johannessen

Ved årsmøte i HMF ble det bevilget penger til en ny fagforening i Spania, og jeg har i den forbindelse blitt spurt om å skrive en artikkel om heisbransjen innen den spansk fagbevegelse.

I Spania har heisbransjen i hovedsak vært organisert i 2 fagforeninger, CCOO (Confederación sindical de comisiones obreras) og UGT (Union general de trabajadores). Der er også et par andre: LAB og en baskisk kalt ELA. Den største er CCOO med 1,1 million betalende medlemmer. I Spania stemmer de ansatte i et valg på delegater som skal representere de ansatte. Det er utfallet av disse valgene som avgjør makten til de forskjellige fagforeningene.

CCOO og UGT er store og gamle fagforeninger som ble startet på slutten av 1800 tallet. Disse er for så vidt like både i historie og i politisk ståsted. Tidligere i sin historie har de samarbeidet, og de har nå gjenopptatt dette samarbeidet. Dette gjør at det er lite som skiller ut fra hvor du er medlem, annet en antall delegater fra de forskjellige fagforeningene i firmaet du jobber i.

CCOO og UGT er delt opp i regioner og bransjer som jordbruk, offentlig, helse ol., men har ikke en egen avdeling eller et eget styre for heis; de er bare medlem i sin lokale avdeling og innenfor en bransje for industri. Derfor valgte noen i Otis å bryte ut fra CCOO og startet en egen fagforening, som heter Sindicato de la Elevación SE. Den skal dekke hele heisbransjen; både fabrikkarbeidere, montører og kontoransatte på tvers av firmaer, regioner, religioner og politisk tilhørighet.

Foreningen ble formelt stiftet i slutten av 2008 og har vokst raskt og har passert 900 medlemmer i 2009. De har forløpig vokst i Otis og har ikke så mange medlemmer utenfor, men strategien er å få medlemmer i de andre firmaene utover i 2009. Rekrutteringen utenfra fikk jeg bekreftet i juli at var startet og at de var i dialog med folk i andre firmaer.

Grunnen til at de valgte å gå ut var at de ikke følte at heisbransjen ble godt nok ivarettatt. Etter at de hadde forsøkt å få et større fokus på heis uten å lykkes, anså de at de ikke kunne bli, men måtte bryte ut og starte en egen fagforening. De mente dette var den

eneste måten å klare å gjøre en bra nok jobb for dem som jobber innenfor heis. Nå har de eget styre og egen økonomi og kan ivareta heisbransjens interesser på en bedre måte. Dette er en organisasjonsmodell nærmere vår, og bort fra en måte å drive på som er mer for store fagforeninger for å oppnå politisk makt. Da mister man lett kontakt med folket på gulvet, og det blir lite lokal aktivitet og tilhørighet.

For de som interessert i å lese mer om disse fagforeningene kan man finne informasjon på følgende nettsider.

Sindicato de la Elevación:
www.sindicatoelevacion.org/

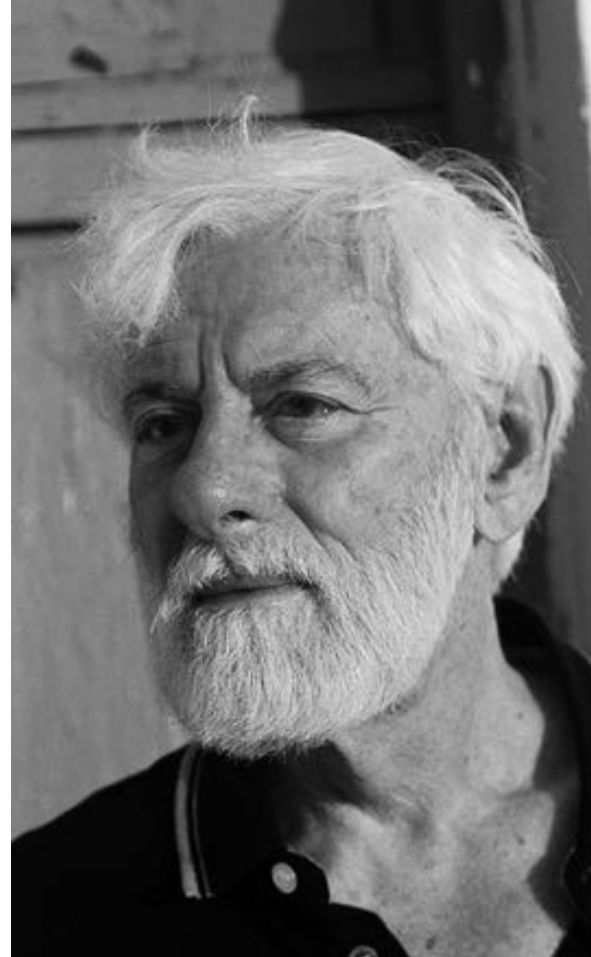
CCOO
www.ccoo.es/cscceo/menu.do

UGT
www.ugt.es/index1.html

Håper at det kan bli en litt mer regelmessig spalte som tar for seg fagforeningskamerater i utlandet og jeg skal forsøke å skrive om heis i andre land og invitere tillitsvalgte i andre land til å bidra.

Uri Avnery

Uri Avnery (hebraisk **ירונבא ירוא**), født 10. september 1923 i Beckum (Westfalen) som Helmut Ostermann) er en israelsk journalist og fredsaktivist. Han tilhørte en gammel tysk-jødisk bankierfamilie som flyttet til Palestina i 1933.

Han var medlem av Knesset fra 1965 til 1973 og igjen fra 1979 til 1981. Som ung tilhørte han organisasjonen Irgun og deltok i den arabisk-israelske krig i 1948. Irgun var en sionistisk kamp- og terrororganisasjon som var aktiv i Palestina fra 1931 til 1948. De angrep britiske og arabiske mål, og britene så på dem som terrorister. Irgun kjempet for et Stor-Israel (Eretz-Israel) som skulle innbefatte dagens Israel, Vestbredden, Gaza og Jordan. Han tjenestegjorde i tre år, før han forlot organisasjonen i protest på grunn av terrormetodene og fordi han mente Irgun var anti-arabisk. Disse synspunkter redegjorde han for i sin pamflett «Den hebraiske revolusjonens barnesykdommer».

På 50- og 60-tallet var han utgi-ver og sjefredaktør for ukeavisen Haolam Hazeh, en anti-establishment-avis, kjent for mange sensasjonelle scoop.

Han ble senere engasjert i venstreo-rientert aktivisme, og grunnla freds-bevegelsen Gush Shalom, som han har ledet siden. Bevegelsen er respektert i Europa, men de fleste israelere ser på avisen og Uri Avnery kun som pro-palestinske aktivister.

Gush Shalom

Gush Shalom / Geir Løkke

Gush Shalom (Oversatt fra hebraisk betyr navnet «The Peace Bloc – Fredsfraksjonen») er den harde kjernen i den israelske fredsbevegelsen. Ofte beskrevet som «resolutt», «militant», «radikal» og «konsekvent». Den er kjent for sin urokkelige stand i krisetider, som under al-Aksa intifadaen. Gush Shalom har i mange år nå spilt en ledende rolle når det gjelder den moralske og politiske agenda for fredskrefter i Israel, samt å bryte den såkalte «nasjonale konsensus», som er basert på misforståelser.

Gush Shalom er en utenomparlamentarisk organisasjon, uavhengig av partier eller andre politisk gruppering. Noen av organisasjonens aktivister er tilknyttet politiske partier, men Gush Shalom er altså ikke.

Gush Shaloms mål

Hovedmålet med Gush Shalom er å påvirke den israelske opinionen og føre den mot fred og forsoning med det palestinske folket, basert på følgende prinsipper:

- Få en slutt på okkupasjonen.
- Aksepter det palestinske folks rett til å etablere en uavhengig og suveren palestinsk stat i alle områdene som ble okkupert av Israel i 1967
- Gjennnfør «The Green Line» – grensa fra før 1967 – som grense mellom staten Israel og staten Palestina (med mulig mindre utveksling av territorier etter avtale mellom partene). Grensen skal være åpen for fri bevegelse av personer og gods underlagt gjensidig avtale.
- Etablere Jerusalem som hovedstad for de to statene, med Øst-Jerusalem (inkludert Haram al-Sharif) som hovedstad i Palestina og Vest-Jerusalem (inkludert Vestmuren) som hovedstad i Israel. Byen skal være samlet på fysisk og kommunalt nivå, basert på gjensidig avtale.

■ Erkjennelsen av prinsippet om rettrett for palestinske flyktninger, slik at hver enkelt flyktning fritt kan velge mellom kompensasjon og tilbakevending til Palestina og Israel. Gjensidig avtaler om antall flyktninger som vil kunne vende tilbake til Israel i årlige kvoter, uten å undergrave grunnlaget for Israel.

■ Ivaretagelse av sikkerheten til både Israel og Palestina via gjensidig avtaler og garantier.

■ Tilstrebe total fred mellom Israel og alle arabiske land, og etablering av en regional union.

Historie

The Gush ble grunnlagt av Mr. Uri Avnery i sammen med andre i 1993, da det ble klart at alle eldre fredsgruppene i Israel enten ikke kunne eller var villige til å motsette seg de undertrykkende tiltak som ble innført av den da nye arbeiderpartiregjering, ledet av Yitzhak Rabin.

Når Rabin utviste 415 islamske aktivister fra hele landet i slutten av 1992, førte en spontan protest av jødiske og arabiske israelere til opprettelsen av en protestteltleir utenfor statsministerens kontor i Jerusalem. Denne protesten varte i 45 dager i løpet av vinteren. Etter debattene i teltleiren, og i lys av stillhet fra andre israelske fredsgrupper, bestemte noen av demonstrantene at en ny israelsk fredsbevegelse trengtes. De definerte seg selv som «Mer for fred enn «Peace Now» (en annen israelsk fredsorganisasjon) og grunnla Gush Shalom.

Struktur

Gush Shalom sammenligner sin rolle med et lite, men sterkt og selvstendig tannhjul som griper inn i et større tannhjul, som igjen aktiverer et enda større tannhjul, og så videre. Uten å være gjensidig for vurdering ut fra parter interesser eller «popularitetens flyktige frierfotter», er Gush frie til å komme med sannheten slik den ser den og arbeide for dens aksept av et mye større publikum.

Derfor har Gush Shalom, og dets grunnleggere før denne, konsekvent argumentert for sine standpunkt i årevis, ja til og med i årtier, før politiske partier og andre fredsorganisasjoner: Anerkjennelse av det palestinske folk, forhandlinger med PLO, aksept av en palestinsk stat, aksept av prinsippet om tilbakevending, Jerusalem som hovedstaden i begge statene, demontering av settlementene.

Som det er vanlig i Israel, har Gush ingen «kort-bærende» medlemmer. Bevegelsen består av flere konsentriske sirkler:

■ Den indre kjerne består av om lag hundre aktivister som bruker en stor del av sin tid og energi (og noen av dem, all deres tid og energi) til denne oppgaven. Ingen av dem mottar lønn eller godtgjørelse av noe slag. The Gush har ingen lønnede ansatte. Vanligvis betaler Gush-aktivistene sine egne utgifter, inklusivt transport til demonstrasjoner. Disse aktivistene er konstant klare for deltagelse på demonstrasjoner og andre påkrevende tiltak.

■ En større gruppe på rundt 600 aktivister står på Gush aktivistliste og tar del i større aksjoner av ulike slag.

■ Flere tusen andre identifiserer seg med Gush, følge dens aktiviteter og bidra til å drive dens kampanje ovenfor allmennheten. Mange av dem støtter Gush ved å donere penger til dens aktiviteter.

Gush Shalom har svært begrensede økonomiske ressurser. Den får ingen støtte fra noen israelske eller internasjonale organisasjon, med unntak for sporadisk, beskjedne donasjoner fra fredsgrupper og enkeltpersoner i ulike land (som Nederland og Tyskland). Hovedtyngden av den økonomiske byrde blir båret av individuelle israelske borgere, som anser det sin moralske plikt å støtte Gush så mye de kan. Disse fortjener anerkjennelse på grunn av dette.

Aktiviteter

Gush Shalom er aktiv på en svært bred front, uten sidestykke innen freds- eller menneskerettsorganisasjonene i Israel. Dets aktiviteter kan deles inn i flere kategorier: Politisk opplysningskampanjer initiert og utført av Gush alene, som for eksempel:

Frigi alle palestinske fanger nå! – En kampanje som startet med en felles massedemonstrasjon med rundt 6000 israelere og palestinere foran fengselet i Nablus i starten av Oslo-avtalen (1993).

Brudd på Oslo-avtalen – et dokument utarbeidet i fellesskap mellom Gush og «Palestine Peace Information Center» (1994).

Jerusalem – To staters hovedstad – Kampanje som startet med utgivelsen av «Vår Jerusalem»-manifestet, undertegnet av 675 ledende israelske intellektuelle og kunstnere, som for første gang brøt det offisielle tabu rundt emnet (1995).

Stopp bulldoserne! – Månedslang kampanje mot bygging av nye jødiske bosetninger. Først i Jebel Abu-Ghneim nær Betlehem og senere ved Ras-al-Amud nær Jerusalem (1997).

Nasjonal boikott av settlementenes produkter! – En kampanje som startet i 1997 og fortsatt pågår, der titusener av israelske husholdninger mottatt detaljerte lister over produkter som produseres i settlementene, slik at de kan delta i boikotten. Denne kampanjen har oppnådd internasjonal proporsjoner.

Markering av «The Green Line» – en kampanje utviklet for å gjenopprette grensen fra før 1997 i folks bevissthet. Aktivister markerte linje fysisk med grønn maling på bakken (1998).

Retten til den palestinske nasjon å erklære opprettelsen av staten Palestina i alle områder av Vestbredden og Gazastripen – Et manifest undertegnet av 440 prominente israelere (1999).

Returrett – Gush Shaloms plan for en rettferdig og praktisk løsning av flyktningproblemet (1999).

Forlat ALLE okkuperte områder – et grunnleggende krav, helt fra Gush Shaloms start, som ble tema for en ny kampanje initiert av Gush umiddelbart etter utbruddet av al-Aqsa intifadaen (2000).

I dag starter nedtellingen til neste krig – stor annonse samme dagen den nasjonale samlingsregjeringen ble dannet av Ariel Sharon og Shimon Peres (2001).

Vi krever umiddelbar opprettelse av en internasjonal fredsstyrke i Palestina – Protestkampanje mot den forsterkede undertrykkelsen i de okkuperte områdene (2001).

Åtti teser for en ny fredsleir – En vidtrekkende erklæring, som annonserer en helt annen tilnærming til en israelsk-palestinsk fred ved å konfrontere de to siders gjensidig utelukkende nasjonale standpunktene, og kombinere dem i et nytt rammeverk (2001).

Baraks sjenerøse tilbud ... – En enkel og tydelig framstilling for masseutsending, som svar til den omfattende propagandapåstand om at «Vi ga dem alt, de ga oss krig» (2001).

Under gjennomføringen av disse kampanjene har Gush også holdt hundrevis av demonstrasjoner og gjennomført utallige aksjoner i respons til daglige krisesituasjoner. De fleste av disse har vært felles aksjoner med palestinere. Mange har også vært i samarbeid med andre freds- og menneskerettsorganisasjoner, mens igjen noen kun har vært i Gush Shaloms regi.

Noen nyere eksempler på aksjoner:

■ Deltagelse i gjenoppbyggingen av hus, ødelagt av okkupasjonshæren (landsbyene Kifel Hares, Katana og Anata)

■ Fylling av grøfter, gravde av okkupasjonshæren for å avskjære palestinske landsbyer (Rantis).

■ Bryte gjennom stengsler i sammen med palestinerne (Betlehem).

■ Demonstrasjon sammen med landsbyboere mot nye utposter på høydedrag, bygd av settlere på palestinsk land (al-Khadar).

■ Innhøsting av på vegne av landsbyboere som var forhindret av settlere og hæren fra å komme inn sine olivenlunder (Hares).

Stickers, flyers, emblemer etc.

Gjennom årene har Gush publisert og distribuert en rekke klistremerker, for eksempel

- Bring soldatene hjem fra Libanon (senere: «Bring soldatene hjem fra okkuperte områdene»),
- Jerusalem – To staters hovedstad,
- Den grønne linja – Fredens grense
- Det finnes ingen lovlige settlementer!
- Jeg kjøper ikke produkter for settlementene – Hver shekel for settlementene er en shekel mot freden.

Det mest populære klistremerke er sammensatt av det israelske og palestinske flagget. De to ble flaggene er også det offisielle emblemet til Gush.

Ukentlig politisk uttalelser.

Siden 1993 har Gush Shalom publisert en ukentlig politisk reklame i avisen Haaretz (hver fredag, side 2, nedre venstre hjørne). Det er allment anerkjent at disse uttalelsene påvirker den ukentlige politiske dagsorden for fredsbevegelsen generelt, langt utenfor Gush Shaloms rekke.

Kilde: gush-shalom.org

Ordforklaring

Settlement: (Her) Jødiske bosettinger på Palestinsk område.

1967-grensa – The Green Line: Refererer til grensedragningen forhandlet fram mellom Israel og dets naboer Egypt, Jordan, Libanon og Syria etter "Den israelsk-arabiske krigen" i 1948. FN-resolusjonene 338 og 442 etablert klare prinsipper for en fredsavtale, og de bygger på nettopp denne våpenhvilelinjen fra 1949 som inntil 1967 tjente som Israels grense. Som følge av Seksdagerskrigen i 1967 er Vestbredden, Gaza-stripen, Øst-Jerusalem og Golanhøydene nå delvis under israelsk kontroll.

Dette stykket er skrevet av Uri Avnery, som en av hans faste ukentlige spalter på nettstedet gush-shalom.org, 19/9. Han tar for seg rapporten som er skrevet av faktakommisjon som ble nedsatt av FN for å granske mulige lovbrudd under krigen i Gaza. Leder av kommisjonen har gitt rapporten sitt navn; Goldstone-rapporten.

Goldstone-bomben

Uri Avnery

UM-Shmum, UM-Boom

Finnes det ingen grense for hvor listige knep de onde antisemittene kan benytte?

Nå har de besluttet seg for å rakke ned på jødene ved hjelp av enda en blodig ærekrenkelse. Denne gangen er det ikke den gamle anklagen fra fortiden om slaktning av kristne barn for å bruke deres blod til å bake Matzoth (Et jødisk religiøst bakverk. red. anm.), men om masseslakting av kvinner og barn i Gaza.

Og hvem satte de til å lede denne kommisjonen som fikk denne belastende oppgaven? Verken en britisk Holocaust-fornekter eller en tysk nynazist. Ikke engang en iransk fanatiker, men av alle mennesker en jødisk dommer som bærer det veldig jødiske navnet Goldstone (opprinnelig Goldstein). Og ikke bare en jøde med et jødisk navn, men en sionist, hvis datter Nicole er en entusiastisk sionist som en gang «gjorde Aliyah» (Jødisk innvandring til staten Israel. red. anm.) og snakker flytende hebraisk. Og ikke bare en jødisk sionist, men en sørafrikaner som var motstandere av apartheid, og som ble utnevnt til dommer i landets konstitusjonelle domstol da apartheidsystemet ble avskaffet.

Alt dette for å sverte den mest moralske hæren i verden, rett etter den mest rettferdige krig i historien!

Richard Goldstone er ikke den eneste jøde som er manipulert av den verdensspennende antisemittiske konspir-

asjonen. Gjennom Gaza-krigens tre uker demonstrerte mer enn 10 tusen israelere gang på gang mot krigen. De ble fotografert bærende på plakater som sa: «Slutt på massakren i Gaza», «Stopp krigsforbrytelsene», «Israel begår krigsforbrytelser», «Bombing av sivile er en krigsforbrytelse». Og de ropte i kor: «Olmert, Olmert – De venter på deg i Haag!»

Hvem ville trodd at det er så mange antisemitter i Israel?!

Den offisielle israelske reaksjon på Goldstone-rapporten ville vært morsomt, hvis saken ikke hadde vært så alvorlig.

Bortsett fra de vanlige mistenkte (Gideon Levy, Amira Hass og deres like), var fordømmelsen av rapporten enstemmig og total, fra Shimon Peres og ned til de minste skriblerier i avisene.

Men ingen, absolutt ingen, tok for seg det egentlige temaet. Ingen undersøkte de detaljerte konklusjonene. Men, med en slik antisemittisk smørje er det ikke behov for det. Egentlig er det ikke nødvendig å lese rapporten i det hele tatt.

Det offisielle Israel, i alt sitt mangfold, stod opp som én person for å avslå plottet, noe som staten har lært å gjøre etter tusen år med pogromer, den spanske inkvisisjonen og Holocaust. Dette skaper en beleiringsmentalitet, en gettomentalitet.

Den instinktive reaksjon i en slik situasjon er fornektelse. «Det er bare ikke sant», «Det har aldri skjedd», «Alt er bare en samling løgner».

I seg selv en naturlig reaksjon. Når et menneske står overfor en situasjon som det ikke kan håndtere, er fornektelse første tilflukt. Hvis ting ikke har skjedd er det ikke nødvendig å håndtere det. I utgangspunktet er det ingen forskjell mellom å fornekte det armenske folkemord, tilintetgjørelse av indianerne eller grusomheter i kriger.

Ut fra dette synspunkt kan det sies at fornektelsen nesten er «normalt». Men hos oss i Israel har det blitt utviklet til en kunstform.

Vi har en spesiell metode: Når det skjer noe som vi ikke ønsker å konfrontere, retter vi søkelyset mot en spesifikk detalj, noe helt marginal, og begynner å fokusere på dette i stedet. Vi diskuterer og studere det fra alle vinkler, som om det er et spørsmål om liv og død.

Ta for eksempel Yom Kippur-krigen. Den brøt ut fordi Israel i seks år (begynte med 1967-krigen) hadde seilt fram som et skip med dårer, beruset av seierssanger og troen på den uovervinnelighet israelske hæren. Golda Meir behandlet den arabiske verden med åpen forakt og avfeid fredstilnærmelser fra Anwar Sadat. Resultatet: Mer enn 2000 unge israelere drept, og hvem vet hvor mange egyptere og syrere.

Og hva ble rasende debattet? Jo, «Unnlåtelsene».

«Hvorfor unnlot man å innkalle de militære reservene i tide? Hvorfor unnlot man å flytte stridsvognene på forhånd?»

Menachem Begin buldret i Knesset, en mengde bøker og artikler ble skrevet

om temaet, og en æret juridisk granskingskommisjon ble satt til å grunne over disse spørsmål.

Den første Libanon-krigen var en politisk tabbe, og en militær fiasko. Den varte i 18 år, fødte Hizbollah og etablerte den som en regional makt. Og hva ble diskutert i Israel? Jo, hvorvidt Ariel Sharon hadde bedratt Begin og var ansvarlig for hans sykdom og eventuell død.

Den andre Libanon-krigen var en skam fra begynnelse til slutt, en overflødig krig som forårsaket massive ødeleggelser, masseslakting og flukten av hundretusener av uskyldige sivile fra sine hjem, uten å oppnå en israelsk seier. Og hva handlet debatt om i Israel? For hva ble en granskingskommisjon oppnevnt for å se på?:

- Om hvordan beslutningen om å starte krigen ble tatt.
- Var prosessen rundt beslutnings-takingen riktig?
- Hadde staben utført arbeidet sitt på en ryddig måte?

Rundt Gaza-krigen var det ingen debatt i det hele tatt, fordi alt var helt på sin plass. En strålende operasjon med en praktfullt politisk og militær ledelse. Riktignok har vi ikke klart å overbevise befolkningen på Gazastripen om å kaste sine ledere, riktignok lyktes vi ikke i å frigjøre den fangne soldaten Gilad Shalit og riktignok fordømte hele verden oss – men vi drepte mange arabere, ødela deres samfunn og ga dem en lærepenge de sent vil glemme.

Nå pågår det en dyptgripende debatt rundt Goldstone-rapporten. Ikke om innholdet, Gud forby. Hva er det å diskutere? Men om det ene punktet som er så veldig viktig: hadde vår regjering rett da den bestemmer seg for å boikotte FN-kommisjonen? Kan-skje det hadde vært bedre å ta del i diskusjonene? Oppførte vårt utenriksdepartement seg like tåpelig som det vanligvis gjør? (Vårt forsvarsdepartement oppfører seg selvfølgelig aldri dumt). Ti tusenvis av ord rundt dette spørsmålet ble øst ut fra israelske aviser, radiostasjoner og TV, der

alle kommentatorer med selvrespekt kastet seg ut i debatten.

Så hvorfor har den israelske regjeringen boikottet kommisjonen? Det virkelige svaret er ganske enkelt; de visste godt at en hver kommisjon måtte komme fram til de samme konklusjonene som Goldstone-kommisjonen gjorde.

Faktisk sa kommisjonen ikke noe nytt. Nesten alle fakta var allerede kjent: Bombingen av sivile nabolag, bruk av flechette-ammunisjon og hvitt fosfor mot sivile mål, bombingene av moskeer og skoler, blokkering av redningspersonell fra å nå de sårede, drapet på flyktende sivile bærende på hvit flagg, bruk av menneskelige skjold m.m. Den israelske hæren tillot ikke journalister i nærheten av kamphandlingen, men krigen var rikelig dokumentert av internasjonale medier i alle sine detaljer. Hele verden så det i sanntid på TV-skjermene. Vitnemålene er så mange og så konsekvente at enhver fornuftig person kan trekke sine egne konklusjoner

► Hvis offiserer og soldater fra den israelske hæren hadde gitt vitnesbyrd ovenfor kommisjonen, ville den kanskje ha blitt forbauset over deres vinkling også – frykten, forvirringen, mangel på veiledning – og konklusjonene ville kanskje vært noe mindre alvorlig. Men det viktigste fakta ville ikke ha forandret seg. Tross alt ble hele operasjonen basert på antagelsen om at det var mulig å styrte Hamas-regjeringen i Gaza by ved å forårsake uutholdelig lidelse for sivilbefolkningen. Skadene på sivile var ikke uønsket bieffekt, enten de var unngåelige eller uunngåelige, men i seg selv et sentralt trekk ved operasjonen.

Videre var engasjementsreglene utformet for å oppnå «null tap» til våre styrker – unngå tap til enhver pris. Det var konklusjonen vår hær, ledet av Gabi Ashkenazi, trakk etter den andre Libanon-krigen. Resultatene taler for seg selv: 200 døde palestinere for hver israelske soldat drept av den andre siden – 1400:7

Hver reell etterforskning må uunngåelig føre til de samme konklusjoner som Goldstone-kommisjon kom til. Derfor var det ingen israelske ønsker om en reell undersøkelse. Den israelske «undersøkelsen» som ble gjennomført var en farse. Den ansvarlige for denne oppgave var generalkrigsadvokaten, den kippa-kledde (kipa – religiøst hodeplagg) brigadegeneral Avichai Mendelblit. Han ble nylig forfremmet til generalmajors grad. Tildelingen og timing taler et klart språk.

Så det er klart at det ikke er noen sjanse for at den israelske regjeringen i ettertid vil åpne en reell etterforskning, noe israelske fredsaktivistene krever.

For å være troverdig måtte en slik undersøkelse ha status som en statlig etterforskningskommisjon, definert ved israelske lover og ledet av en høyesterettsdommer. Denne måtte ha utført sine undersøkelser offentlig, i full påsyn av israelske og internasjonale medier. Det ville være nødvendig å invitere offere, Gazas innbyggere, til å vitne sammen med soldatene som deltok i krigen. Det ville være nødvendig å undersøke i detalj hver av de beskyldninger som det vises til i Goldstone-rapporten. Den ville være nødvendig å sjekke ut ordre og vedtak fattet, fra stabssjefen ned til troppenivå. Det ville være nødvendig å studere briefing av flyvåpenpiloter og droneoperatører.

Denne listen klargjør hvorfor en slik undersøkelse verken vil eller kan finne sted. I stedet vil den verdensomspennende israelske propagandamaskinen fortsetter å sverte den jødiske dommeren Goldstone, og de som utnevnte ham.

Ikke alle de israelske anklagene mot FN er grunnløse. For eksempel; hvorfor etterforsker organisasjonen krigsforbrytelser i Gaza (og i tidligere Jugoslavia og Darfur, undersøkelser der Goldstone deltok som administrerende aktor) og ikke handlingene til USA i Irak og Afghanistan, og russerne i Tsjetsjenia?

Men det viktigste argumentet til den israelske regjeringen er at FN er en antisemittisk organisasjon og FNs «Kommisjonen for menneskelige rettigheter» er dobbelt anti-semittisk.

Israels forhold til FN er svært komplisert. Staten Israel ble stiftet på grunnlag av en FN-resolusjon, og det er tvilsomt om det ville ha blitt en slik løsning akkurat da og under de omstendigheter uten en slik resolusjon. Vår Uavhengighetserklæring er hovedsakelig basert på denne resolusjonen. Et år senere ble Israel akseptert som FN-medlem på tross av det faktum at Israel ikke hadde gitt 750.000 palestinske flyktninger lov til å vende hjem.

Men hvetebrødsdagene passerte fort. David Ben-Gurion snakket med forakt om UM-Shmum («Um» er hebraisk for «FN», prefikset «shm» betyr forakt). Fra da av og til nå har Israel systematisk brutt nesten hver eneste FN-resolusjon som berørte landet, med påstand om at det har vært et «automatisk flertall» av arabiske og kommunistiske land samlet mot Israel. Denne holdningen ble forsterket, like før 1967-krigen, da FN-troppene i Sinai brått ble trukket etter ønske fra Gamal Abd-al-Nasser, og ytterligere forsterket av en FN-resolusjonen (senere opphevet) som satt likhetstegn mellom sionisme og rasisme.

Nå hever UM-Shmum-argumentet sitt hode igjen. FN, blir det sagt, er anti-israelsk, noe som betyr (selvfølgelig) antisemittisk. Alle som opptre i FNs navn er Israel-hatere. Til helvete med FN! Til helvete med Goldstone-rapporten!

Dette er imidlertid en alarmerende kortsiktig politikk. Folk i hele verden har hørt om rapporten og husker bildene de så på TV-skjermen i løpet av Gaza-krigen. FN nyter stor respekt. I kjølvannet av operasjon «Støpt bly», har Israels stilling i verden stadig gått nedover, og denne rapporten vil sende den ytterligere ned. Dette vil få konsekvenser – politiske, militære, økonomiske og kulturelle. Bare en tosk – eller en Avigdor Lieberman (utenriksministeren) – kan overse dette.

Hvis det ikke blir en troverdig israelsk gransking, vil det komme krav om at FNs sikkerhetsråd skal overbringe saken til den internasjonale straffedomstolen i Haag. Barack Obama må da bestemme hvorvidt han skal nedlegge veto mot et slikt vedtak – et trekk som vil påføre USA stor skade, og som han da må avkreve godtgjørelse fra Israel for.

Som sagt før: UM-Shmum kan bli til et UM-Boom. (FN-forakt kan fort føre til et FN-brøl) ■

Sammendrag av FN-rapporten om krigen i Gaza

Olav Terje Bergo (f.d. redaktør i Bergensavisen)

FNs menneskerettsråd oppnevnte i april en faktakommisjon for å granske mulige lovbrudd under krigen i Gaza i vinter. Kommisjonen slår fast at det ble begått krigsforbrytelser fra israelsk og palestinsk side, både av Fatah og Hamas. Kommisjonen avviser Israels begrunnelse for krigen og retter sterk kritikk mot landets krigføring.

FN-kommisjonen ble ledet av Richard Goldstone, tidligere dommer i Sør-Afrikas konstitusjonsdomstol og tidligere aktor ved FN-domstolen for Balkan og Rwanda. Kommisjonens arbeid ble vanskeliggjort av at den israelske regjeringen avsto å samarbeide om granskingen, nektet kommisjonen adgang til Israel og de palestinske områdene, nektet å svare på kommisjonens spørsmål og avskar kommisjonen fra å avhøre israelske borgere. Kommisjonen kom likevel inn i Gaza med bistand fra den egyptiske regjeringen. Representanter fra den palestinske regjeringen på Vestbredden måtte kommisjonen møte i Jordan.

Kommisjonen har gjennomført offentlige høringer i Gaza og Genneve og har i tillegg intervjuet 188 personer og gjennomgått 300 rapporter og annen dokumentasjon. Kommisjonen har etterforsket 36 enkelthendelser.

FN-kommisjonen redegjør for det rettslige grunnlaget den bygger på, men konkluderer ikke med å peke ut enkeltpersoner. Kritikken mot de krigførende; den israelske regjeringen og de palestinske krigerne, er likevel hard og velbegrunnet. Kritikken rammer både enheter i den israelske hæren og den israelske regjeringen. På den palestinske siden får både krigerne fra Hamas og Fatah kritikk for handlinger i strid med folkeretten.

Kommisjonen viser til at israelske politikere og militære talsmenn begrunnet angrepet på Gaza med at politiske og administrative institusjoner var en del av «Hamas' terroriste infrastruktur». Dette avviser kommisjonen, som ikke har funnet noe belegg for at parlamentet og hovedfengselet i Gaza hadde noen militære funksjoner. Kommisjonen gjennomgikk også de israelske angrepene på seks politistasjoner, der 240 palestinske politimenn ble drept i løpet av de første minuttene av krigen. Israel betraktet politiet som en del av Hamas' militærstyrke. Dette avviser FN-kommisjonen.

FN-kommisjonen gjennomgår også de israelske påstandene om at FN-bygninger og sykehus i Gaza ble brukt til militære formål av palestinske myndigheter eller palestinske krigere. De overlagte israelske angrepene på FN-bygninger, skoler og sykehus var derfor i strid med internasjonal lovgivning om å unngå å ramme sivilbefolkningen.

Når det gjelder behandling av sivilbefolkningen i Gaza under og etter krigen mener kommisjonen det kan være grunn til å vurdere dette som «forbrytelser mot menneskeheten» og grunnlag for å gå videre med disse sakene ved en kompetent domstol. ■

(Artikkelen er noe innkortet)

The Military and Hospitaller Order of Saint Lazarus of Jerusalem

Ordenen har diplomatiske forbindelser med 103 land, har permanent observatørstatus i FN, er offisiell representant til Europarådet og en rekke humanistiske organisasjoner som «The International Institute of Human Rights» og «The International Committee of Military Medicine». Videre driver organisasjonen med en rekke humanistiske prosjekter, der i blant et sykehus i Betlehem.

Mannen i midten er fetter'n til spanskekongen. De fleste av oss kjenner han vel mer som Grand Master: H.R.H. Prince Don Francisco de Borbon y de Escasany – Hertug av Seville. Til høyre: vår egen Steinar Gærup, Officer of St. Lazarus of Jerusalem.

Offiser Gærup OLJ

I mai reiste Steinar Gærup, som til daglig jobber som montør i Schindler Oslo, til London i et noe uvanlig ærend. Som andre nordmann i historien skulle han bli slått til offiser av Malteserordenen «The Military and Hospitaller Order of Saint Lazarus of Jerusalem», en orden som har sitt opphav fra korsfarerne.

Og – tro det eller ei; Steinar AKA Gærup OLJ (Officer of St. Lazarus of Jerusalem) er den første norske heismontøren som har fått denne ordenen! Dette er trinn 2 av 4 på vei mot å bli slått til ridder.

Hvorfor? Et naturlig spørsmål det ikke har vært mulig for redaksjonen å finne et nøyaktig svar på, tross utallige forespørsler. Redaksjonen har til og med kommet med ymse forslag, men uten hell. Mannen er stum som en østers når det gjelder dette temaet. Det eneste han kunne si var at det hadde noe med hans virke i politireservene å gjøre.

I forbindelsen med offiserslåingen (mulig dette er et nytt ord, red. anm.) i Guards Chapel, i London Borough of Westminster, ankom det ca 200 personer for å overvære seansen. Steinar og 3 engelske krigsveteraner fra krigene i Afghanistan og Irak ble i tur og orden slått til respektive menige og offiser av ordenen, med påfølgende bankett.

Kanskje, vil noen tenke, vil denne ordenen gå Steinar til hodet. Redaksjonen kan nok forsikre de bekymrede om at det er jævlig langt fra Malta og Jerusalem til et småbruk i Sørmarka, eller for den saks skyld; ei heissjakt i Oslo. ■

Steinar på trappa til Guards Chapel.

Takk til Kirsten Ellingsen

Geir Løkke

Vi har tatt en prat med Kirsten Ellingsen fra HBU, som gikk av fra sin stilling som sekretær på utdanningsentret vårt i midten av september. Der har hun vært en meget viktig person gjennom de 21 åra hun har jobba der. Alle vi som har vært på kurs der, det være seg etterutdanningskurs eller i forbindelse med lærlingskolen, kjenner Kirsten som en alltid like hyggelig og bli dame, som holder kontroll på oss etter beste evne. Sjøl har jeg vært imponert over Kirsten alltid har huska navna våre. Sjøl sier hun at det har hendt hun har glemt et navn en gang i blant. Skulle bare mangle. Med HMFs 800 medlemmer, hvor av de fleste er innom en gang i året, blir det et par fjes og navn som skal pares.

På spørsmål om hvorfor hun nå velger å slutte sier hun at hun syntes at det var på tide med nytt blod, og i og med at mannen skal pensjonere seg snart passet det å pensjonere seg nå.

– Du starta i HBU i 1988. Hva sitter du igjen med av minner fra disse 21 åra?
Det har vært masse fine år i en spennende jobb med masse utfordringer. Har fått jobbet med masse trivelige folk og fått se utviklingen hos mange fra de kommer inn som lærlinger til de kommer tilbake på kurs som montører.

– Hva har vært det beste ved å jobbe ved senteret?
Det har vært variasjonen i arbeid. Jeg har fått vært med på mye i forbindelse med driften av senteret, og har trivdes med kontakten med alle som bruker senteret.

– Hva tror du at du vil savne fra tida på senteret?

Det å ikke lengre være en del av fellesskapet der.

– Hva slags reaksjoner har du fått privat når du har sagt at du jobber for heismontøra?

«Dem kan det ikke ha vært lett å jobbe for!»

«Da tjener du vel bra, da!»

– Hva har du tenkt å bruke tida di til nå?
Jeg har startet med huset, som jeg nå rydder og vasker fra kjeller til loft. Har også starta med å være sosial sammen med venninner, og det blir mange lunsj-avtaler. Og så går jeg turer hver eneste dag.

– Har du noe råd til din etterfølger?
Nei, han klarer seg nok bra sjøl.

– Har du noe å legge til?

Jeg vil takke for tida på utdanningsentret, og for samarbeidet med alle på senteret og kursdeltagerne i disse åra. Det ble også holdt en fin avslutning for meg på senteret.

Takk for meg!

Kirsten nærvær vil bli savnet på senteret og vi vil takke henne for alle disse åra hun har brukt på oss. Vi ønsker Kirsten en riktig god og lang pensjonisttilværelse. Og skulle venninnene ikke være ledig for en lunsj-avtale, så veit hun jo når det er lunsj på sentret. Dørene til HMFs kontor er selvfølgelig også åpen, og kaffen er alltid i hvert fall lunken!

Takk Kirsten!

Oslos ELDSTE person- heis

Oslos eldste personheis
ligger i Stortorvet 5
og er bygget i 1898.
Den står støtt i en
meget pen bygård hvor
både heisen og fasaden
på bygget er fredet.

Idet du kommer inn i gangen i Stortorvet 5 møter du straks en trappeoppgang med en nettingsjakt og en heis som kan gi deg et inntrykk av at du har gått 100 år tilbake i tid. Sjakta er forseggjort og er sannsynligvis laget av Joh. Olsen i Kristiania. Johan Olsen var en smedmester som hadde eget verksted i Øvre Slottsgate nr 17, og firmaet ble etablert i 1874. Han laget i starten bygningsbeslag ved siden av det som senere skulle bli hans nisje, nemlig brannsikre jernskap. Selskapet eksisterer også den dag i dag, men ingen hos Joh. Olsen kjenner til hvorvidt det kan være tilfelle at de har laget sjakta i Stortorvet 5, så vi må bare anta at dette er tilfelle.

Heisen har en pen stol i mørkt tre, med pene detaljer til å være 111 år gammel. Den har en innerdør som må opereres manuelt, og en pen, antik, lyskuppel i tillegg til små glassruter i kupeen som også har detaljert mønster. Heisen gir absolutt et inntrykk av å være godt vedlikeholdt, og det er åpenbart at det har vært mange forskjellige firmaer og heismontører innom denne heisen. I maskinrommet ligger

det loggbøker fra Hansen & Bjørnerød, Otis og Heis-Tek fra de senere år, men den ordentlig gamle historien mangler. Hvor mye av det originale utstyret som står igjen kjenner ikke undertegnede til, men i 1989 bygget Hansen & Bjørnerød om heisen og satte inn ny styring og Motorlift-maskin. Heisen er en trommelheis med maskinrom på siden i toppen. Det er derfor 6 skiver i toppen som leder wirene opp fra maskinrommet og ned sjakta til heisstolen, i tillegg til wirene som går ned til motvekta. Denne går forøvrig ikke i sjakta, men i veggen på motsatt side av korridoren, noe som gjør det litt vanskelig å inspisere den. Utformingen er i hvert fall morsom, men helt sikkert ikke unik. Grunnen til at den ble bygget på denne måten er kanskje at det var trangt om plassen i korridoren, eller at man ønsket å gjemme motvekta siden det var en nettingsjakt. En annen mulighet er selvsagt sikkerhetsmomentet knyttet til å la en motvekt gå så nærme trappeleip med bare netting imellom.

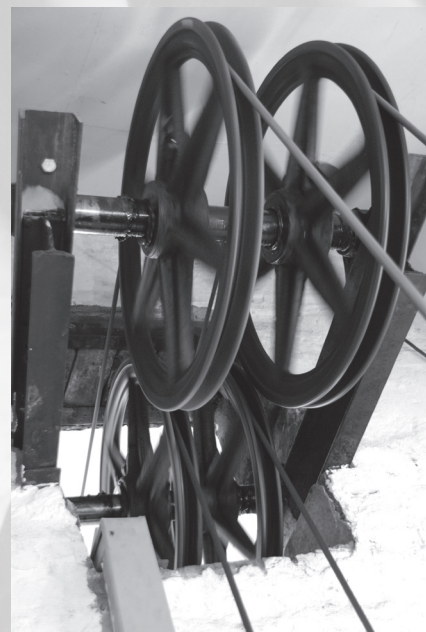
Over sjakta er det et skiverom med en nokså kronglet adkomst for at en skal komme til for å smøre skivene. Der oppe er det greit å passe både fingre og tær ettersom både wirer og skiver

farer rundt og forbi i forskjellige retninger. Det er tydelig at heisen har fått den omsorgen den fortjener der den rusler opp og ned sjakta på en behagelig måte, alderen tatt i betraktning.

Det er spesielt moro for meg som har jobbet med heis i bare ti år, og i stor grad montert prefabrikkerte heiser, å få lov til å se og kjøre litt god gammel historie. Siden denne heisen jo også er fredet, så vil dette bety at denne heisen kommer til å kjøre mange mennesker opp og ned i Stortorvet 5. i årene som kommer. Men, det er viktig å presisere at dette er Oslos eldste personheis, da det ifølge Ragnar Strand hos Oslo heiskontroll er vognheisen på Slottet som er Oslos eldste heis. Denne er fra 1894, og er registrert slik at den jevnlig får besøk av heiskontrollen. Undertegnede skal forsøke å få audiens hos kongen for å få sett på denne ved en senere anledning.

Jeg tar gjerne mot synspunkter fra dere der ute om artikkelen eller andre ting som kan være interessante. Gamle, små, store eller på andre måter spesielle heiser er av interesse. ■

danterje@gmail.com

Fylla fikk SKYLDA

Geir Løkke

Tenk deg godt om neste gang du lener deg mot en heisdør eller lager oppstyr inne i heiskupeen. Du gjør da dette på eget risiko, i hvert fall hvis du har drukket og tar heis i Sør-Korea.

Cecilie Milli
cecilie@fokushelse.no
90 36 98 77

Maria U. Fuglum
maria@fokushelse.no
47 17 38 87

FOKUS HELSE

AKUPUNKTUR, MASSASJE OG MUSKELTERAPI

NAFO | Norsk akupunkturforening

Alle medlemmer av HMF får
15% avslag på alle behandlinger hos
Fokus Helse på Strømmen, Skedsmo.

www.fokushelse.no

koreatimes.co.kr kan fortelle at ankedomstolen i Seoul avgjorde for litt siden at verken heisprodusent eller ansvarlige for sikkerhet og vedlikehold av heisen kan lastes for skader eller død ved ulykker forårsaket av slik atferd. Avgjørelsen omgjorde en lavere rettsinstans dom, hvor mannens familie ble tilkjent økonomisk kompensasjon.

Lagmannsdommer Kim Joo-hyun sa i kjennelsen at det finnes en overdreven forventning om at de som er ansvarlig for å holde heisen i stand skal holdes ansvarlig for ustyrlige oppførsel av berusede personer. Han mente at det ikke fantes bevis for andres enn den forulykkedes skyld i ulykken og at dørene ble godkjent for bruk av heiskontrollen; «Korea Heis Safety Institute». Dørene ble funnet i teknisk god stand ved den siste månedlig sikkerhetsjekken. Gitt dette, mente retten at ulykken ikke var forårsaket av defekte dører, men av feil oppførsel.

25-årige Kim og hans venner hoppet inn i en heis i et næringsbygg i Uijeongbu etter å ha drukket i en ølhall i bygget. Ifølge domstol lent Kim seg mot heisdøren på vei ned til første etasje. Dette på tross av at det var satt opp en lapp i kupeen som ga beskjed om at man ikke måtte lene seg mot heisens innerdør.

Den nederste delen av innerdøren ga plutselig etter mens ytterdøren var i ferd med å åpne. Kim falt et par etasjer inne i heissjakten og døde momentant av hodeskader.

Så, er du i Sør-Korea; ikke drikk så mye at du ikke ser advarselsskiltene i heisene. Det er antagelig heller ikke et godt sjakktrekk å være blind eller svaksynt. ■

fra SJAKTA

Navn: Geir Jerijærvi

Alder: 40 år

Stilling: Heismontør

Klubb: Rebern

Bosted: Alta

Mange montører i Oslo kan gå mellom heisene på sin servicerute, slik er det ikke alle steder i landet. Er du plassmontør i distriktene må du påvente noe lengre reisetid mellom jobbene. Du kan også risikere å sitte værfast på vei hjem fra et servicebesøk. Heismontøren har tatt en prat med Norges nordligste heismontør, Geir Jerijærvi, for å høre hvordan hans hverdag ser ut der oppe i nord. Geir er plassmontør hos Reber Schindler i Alta.

Hvor lenge har du jobbet i faget?

Jeg begynte i læra hos Reber Schindler i 1987.

Hva fikk deg til å velge heismontør-yrket?

Det var litt tilfeldigheter. Jeg gikk på skole i Alta da jeg kom i kontakt med tidligere heismontør Trond Greni som fortalte at Reber skulle opprette avdeling i Alta. Jeg begynte da i læra i Tromsøavdelingen. I 1990 begynte jeg som plassmontør i Alta og har vært her siden.

Jobber du med montasje eller service?

Jeg jobber med service og reparasjoner. Det hender av og til at jeg hjelper til på montasje. Det er som oftest gutta fra Tromsø som monterer her.

Hva tror du er den største forskjellen for deg som jobber i nord mot en som er heismontør i for eksempel Oslo?

Jeg jobber bare alene og har ikke noen å støtte meg til. Det er mye fremmedfabrikater, så det er jo en del å sette seg inn i. Nærmeste avdeling er Tromsø eller han som er plassmontør for Reber i Kirkenes.

Har du mange heiser i service?

Jeg har 175 heiser i min portefølje. Så det er en stor rute i tillegg til reisetiden.

Hvor mye reisetid har du mellom hvert anlegg i snitt?

Jeg har ca 2 ½ time kjøring til hvert anlegg. Hvis han som er plassmontør i Kirkenes er borte fra jobb og jeg må reise ditt på en jobb så er det ca 1.000 km tur retur. Det er langt å reise for bare å bytte en kontaktor. Det hender jeg synes litt synd på kundene.

Det hender at jeg også tar fly eller helikopter for å komme meg på jobb.

Hender det at du sitter værfast?

Det skjer titt og ofte i vinterhalvåret. Da er det bare å legge seg inn på hotell til været blir bedre.

Er det bare Reber som har avdeling så langt nord?

Ja. Kone reiser ut fra Tromsø, mens Otis har avdeling i Bodø.

Hva er viktig for deg for at du skal trives på jobb?

Det som gjør at jeg trives så godt i min jobb er at det er et variert yrke med variert arbeid, og at jeg kan styre min egen hverdag.

Savner du ikke det sosiale med andre kollegaer?

Jo, men det blir en god del kontakt med andre håndverksgrupper. Når jeg kjører bil så ringer jeg ofte opp andre kollegaer, så da går telefonen varm.

Er du aktiv i klubb eller foreningsarbeid?

Nei, det er jeg ikke, men det hender jeg deltar når det er møter i Tromsø

Hva synes du foreninga burde jobbet mer med?

Jeg synes foreninga gjør en god jobb.

Merker du noe til sosial dumping?

Nei, vi merker ikke noe til det her oppe.

Er du fornøyd med stortingsvalget?

Ja, det er jeg.

Hvilke saker var viktig for deg under årets valg?

Jeg hadde ingen store fanesaker som jeg var opptatt av. Noe er man enig i, og andre ting er man uenig i.

Hva bedriver du tiden med når du ikke skruer heis?

Da blir det en del fotballspilling. Ellers trives jeg med hytte, båt og friluftsliv. Jeg har to 17 fots båter, en firehjuling, en sekshjuling og en hest. Dessuten er det gode jakt- og fiskemuligheter her oppe.

Er det noen økonomiske fordeler ved å bo i Alta?

En enebolig ligger på en rundt 3,5 millioner, så det er blitt dyrt å etablere seg her. Dessuten er det dyrere å reise hvis man skal noe sted.

Verv i Heismontørenes Fagforening per 11.10.09

Styret

Verv	Periode	Navn	Telefon privat	Mobiltlf	E-post
Leder	08-10	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Nestleder	07-09	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Nestleder	08-10	Dag Thoresen	69 30 83 44	971 80 520	dag.thoresen@broadpark.no
Sekretær	08-09	Vidar Holm	63 87 97 93	970 62 663	vidar.holm@heis.no
Nestleder/studieleder	07-09	Per Arne Jensen Salo	22 68 99 47	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
Kasserer	07-09	Michael Berggren		481 00 112	kasserer@heis.no
1. styremedlem	08-09	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
2. styremedlem	08-10	Edmund Berget		930 45 646	eddie_kick_ass@hotmail.com
3. styremedlem	08-10	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
4. styremedlem		Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
5.styremedlem		Roar Enerly		916 34 682	roar.enerly@heis.no
6.styremedlem		Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
7.styremedlem		Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no

Ungdomsgruppe

Lærlingerepresentant	08-10	Sondre Stuve		415 63 239	sondre_trial@hotmail.com
8.styremedlem	08-10	Henrik Grude-Nielsen		997 67 658	
9.styremedlem	08-09	Daniel Nyborg		918 80 354	daniel_nyborg@hotmail.com
10.styremedlem	08-10	Vidar Nordtvedt		907 45 270	radividar@hotmail.com
11.styremedlem	08-09	Steffen Yttervik		932 21 959	steffen@teamstac.no
12.styremedlem	08-10	Dan Terje Rønning		905 77 667	danterje@gmail.com
13.styremedlem	08-09	Kristoffer Warhuus		934 93 801	kriwar@hotmail.com

Andre oppgaver

Medl.reg.	–	Kjell Berntzen	22 28 37 60	905 51 422	kjell.berntzen@heis.no
Akkordkontrollør	07 - 09	Bård Navrud		905 57 919	baardnav@hotmail.com
HMS-ansvarlig	07 - 09	Gaute Finstad	72 83 41 75	915 12 935	hms@heis.no
Lærlingansvarlig	07 - 09	David R. Andersen		480 06 131	david.andersen@heis.no
Redaktør/nettansvar	07 - 09	Geir Eigil Løkke	22 75 00 85	908 77 082	geir.lokke@heis.no
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg			bjorn.tore@heis.no
Landsstyreprerentant		Terje Skog		908 77 069	terje@elogit.no

Avdelinger

Bergen	07 - 09	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
Drammen	08 - 10	Tommy Hansen		911 14 906	tommy_husaberg@hotmail.com
Hedmark/Oppland	07 - 09	Lasse Aga	62 53 57 70	901 51 334	laga@broadpark.no
Kristiansand	07 - 09	Vidar Johanson			
Møre og Romsdal	08 - 10	Erlend Andberg		911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Nord-Norge	06 - 08	Jan Wahlgren		951 91 583	jab-wa@online.no
Oslo	08 - 10	Rune Larsen	67 56 14 52	951 91 555	rune.larsen@heis.no
Stavanger	07 - 09	Jan Refsnes	51 66 78 04	918 72 686	janrefsn@online.no
Trondheim	07 - 09	Edmund Berget og Vidar Nordtvedt			trondheim@heis.no
Vestfold/Telemark	07 - 09	Terje Haugen		917 46 885	terje.haugen@c2i.net
Østfold	07 - 09	Tor Erik Lundberg		951 91 560	torerl@online.no

Klubber

Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund		922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Otis	Oslo	Tommy Rønning		901 11 690	tommy.ronning@otisklubben.no
Euroheis	Oslo	Frøde Stokke	22 29 10 90	975 61 580	eirstokk@online.no
Kone	Norge	Roar Enerly		916 34 682	roar.enerly@heis.no
Melbye	Oslo	Steffen Yttervik		932 21 959	steffen@teamstac.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Tor Moen	35 53 67 03	909 16 330	tor.moen@heis.no
Reber Schindler	Oslo	Ove Opheim	67 90 07 76	906 14 238	oveoph@online.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	21 92 13 02	902 07 501	espen.milli@chello.no
Stahl	Bergen	Tore Hansen	56 14 05 67	915 95 397	tore.69@hotmail.com
Thyssen	Oslo	Jan-Erik Hengsle		959 86 218	jan-erik@fallskjerm.no
Ribe	Oslo	Bjørn Gundersen		957 98 987	bjorn.gundersen@heis.no
HK Service	Bergen	Kenneth Andberg		959 86 255	k_andberg@hotmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen	Yngve Larsen		992 56 725	ynglar@online.no
Heis-Tek	Bergen				
Heis-Tek	Oslo	Christian Østby		951 91 554	christian_oestby@hotmail.com
Heis-Tek	Tromsø	Tore Olsen		900 30 576	toreolsen74@yahoo.com
Uniheis	Oslo	Eivind Søreide Solsvik		982 30 870	eivind@uniheis.no
Norheis	Oslo	Morten Karlsen		952 98 605	morten@norheis.no

Avdeling

Oslo	Adresse	Tlf.kontor	Telefaks	E-post
Bergen	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo	22 17 45 50	22 17 45 53	heis@heis.no
Trondheim	Kalfarv. 71, 5018 Bergen	55 36 87 66	55 36 55 77	bergen@heis.no
Stavanger	Postboks 9254,7424 Trondheim	72 84 83 90	72 84 83 90	trondheim@heis.no
Kone	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger	51 84 04 60		janrefsn@online.no
Thyssen	c/o HMF			koneklubben@heis.no
	c/o HMF			tke.klubb@thyssenskrupp.no

Andre

HBU	Per Krohgs vei 4a, 0454 Oslo	22 79 35 10	22 79 35 19	post@heisutdanning.no
Opphei	Per Krohgs vei 4a, 0454 Oslo	22 79 35 14	22 79 35 19	post@opphei.no